

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-I. Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Igra velesil na Daljnem vzhodu

Te dni so časopisi objavili kratko vest, ki pa veliko pove, da je namreč predsednik japonske vlade sprejel v daljši avdienci italijanskega poslanika Auritija. Ta avdience seveda ni bila ne prva ne zadnja, ampak se med vlado v Tokiu in ono v Rimu že precej časa vodijo razgovori, čijih cilj je za vsakega poznavalca daljnovernega vprašanja jasen: namreč alianca med Italijo in Japonsko, ki bi imela seveda avtomatično za posledico sodelovanje tretjega partnerja v protikomunističnem paktu, to je Nemčijo.

Dokaz, da gre za tako zvezo ali vsaj za predpriprave, če bi se pokazalo, da jo je nujno treba skleniti, ne bo težak. Vse Sovjetom prijazno evropsko in ameriško časopisje v zadnjem času prinaša vesti, češ da se Moskva resno pripravlja, da se vmeša v vojno med Japonsko in Kitajsko, in sovjetsko časopisje samo prinaša članke, ki groze Japonski in jo opozarjajo, da je rdeča armada pripravljena. Posebno pa se trudijo z nekaterimi izjemami angleški in ameriški časopisi, da Japonsko strašijo pred intervencijo sovjetske Rusije, ki da samo preži na najbližnjo priliko, da japonski armadi na Kitajskem skoči za vrat. Razgovori Japonske z Italijo imajo brez dvoma namen, da pokažejo, na koga sme Japonska računati, ako bi se Sovjeti res odločili za to, da izpolnijo gorečo željo nekaterih angleških in ameriških krogov in prekoračijo mandžursko oziroma mongolsko mejo.

Korak Japonske ima torej izrecno demonstrativen značaj in pomeni prav tako strašilo, kakor je strah, ki ga Angleži in Američani slikajo Japoncem na steno, da bi jih odvrnili od osvajalnih namenov, ki jih ima glede Kitajske japonski generalni štab ali cesarski stan, kakor ga imenujejo. Japonska namreč dobro ve, da je poseg sovjetske Rusije v vojno na Daljnem vzhodu, od katerega se prijatelji Moskve v Evropi in Ameriki toliko nadejajo, več kot problematičen. Tudi tega ne bo težko dokazati.

Sovjetska Unija prvič še ni v smislu svojega načrta dognala svoje industrializacije in prehranjevalnega sistema do tolike stopnje, da bi se mogla mirnega srca spustiti v vojno. V takem slučaju bi pa Stalinov režim imel za svojim hrbtom še nevarno opozicijo trockistov, ki predstavljajo skrajno levo komunistične stranke in so veliko bolj nevarni, nego si mislimo, ker bi bil njihov pokret, ki sega od vrhov do nižin in objema prav vse pokrajine sovjetske Rusije, zelo težko krotiti, ko bi bile najboljše sile rdeče armade zaposlene ob obali Tihega oceana. To bi bilo tem bolj nevarno, ker je znano, da trockisti že precej časa delajo zoper vsako akcijo Stalina, ki po njihovem mnenju ovira in onemogočuje zmago marksizma v Evropi, in so zato odločni nasprotniki kakšne avanture na Daljnem vzhodu, kakor oni pravijo. Po njihovem mnenju bi se Rusija v slučaju vojne z Japonsko samo zapletla v mreže velekapitalističnih držav Anglije in Amerike in se s kompromisi z njima le še bolj oddaljila od ciljev marksistične svetovne revolucije. Stalnova politika je zaradi tega po vsej Evropi med pristaši opozicije vzbudila velik odpor in je bil Stalin med drugimi ukrepi tudi primoran, da likvidira znanega vodjo ljeninizma v Španiji Larga Caballera, ki ni bil zadovoljen s tem, da Stalin ne vrže vse svoje rdeče armade in brodovja v evropske vode, da pomaga do zmage španske revoluciji in z njo evropskemu prevratu sploh.

Bolj ko vsi ti notranjepolitični razlogi pa tehta nekaj drugega. Stalin se po pravici sprašuje, kaj bo, če bi on dirigiral cvet Rusije, rdečo armado, na Daljni vzhod, evropska Rusija pa, ki slej ko prej predstavlja mozeg in srce boljševiškega državnega sistema, bi ostala izpostavljena zunanjim sovražnikom, to je Poljski, Romuniji pa obrobniim baltičkim državam, da ne omenjamo Italije in drugih nasprotnikov sovjetske Unije in komunizma, ki jih gotovo ne manjka. Stalin pa tudi ve, da bi zelo ustregel Angliji in Ameriki, če bi se hotel spopasti z Japonsko, da pa je več kot dvomljivo, če bi Anglija in Amerika v takem slučaju storili kaj več, kakor da bi Rusiji (Japonski pa tudi) dobavljali vojni material, sami pa bi stali ob strani in ne žrtvovali niti enega svojega moža ter le prežali na trenutek, kdaj bi mogli poseči vmes in obema strankama narekovati pogoje, kakor bi se njima dopadli. Vsaj vsak otrok ve, da Anglija in Amerika tudi prevelike okrepitve Rusije v Aziji nikakor ne želita, ampak bi največji del dobička iz rusko-japonske vojne brez vsake žrtve radi izveleki anglosaksonski državi. In Stalin se upravičeno sprašuje, čemu naj bi Rusija šla po kostanj v žerjavico za angleški in ameriški velekapitalistični imperializem?

Pa tudi Japonci niso tako preprosti, da bi riskirali vojno s sovjetsko Rusijo, čeprav bi ji lahko prizadeli veliko škodo, ko jim je skozi Mongolijo odprta pot v Irkutsk in še dalj, da ne govorimo o ruskem Primorju, ki bi ga Japonci z lahkoto odrezali od ostale ruske posesti v Aziji. Tudi v centralni Aziji bi Japonska sovjetski Rusiji lahko prizadela ogromne težave. Na drugi strani pa se Ja-

Ob obletnici bolgarsko-jugoslovanskega prijateljstva

Izjavi dr. Stojadinoviča in Kioseivanova

Sofija, 24. jan. AA. Za obletnico podpisa pakta večnega prijateljstva med Jugoslavijo in Bolgarijo je sofijski list »Dnes« posvetil današnjo številko Jugoslaviji. List prinaša na prvi strani slike pokojnega kralja Aleksandra, kralja Borisa, Nj. Vel. kralja Petra II in obisk kneza namestnika Pavla, ter posnetke z obiska kralja Borisa v Belgradu in pokojnega kralja Aleksandra v Sofiji in slike slavnostnega podpisa pakta v Belgradu. Dalje priobčuje list na prvi strani izjave, ki sta jih podala nalašč za današnjo obletnico predsednik bolgarske vlade Kioseivanov in predsednik jugoslovanske vlade dr. Stojadinović, z njunima slikama in avtogramoma.

Izjava predsednika bolgarske vlade Kioseivanova se glasi:

Današnji dan je praznik za jugoslovanski in bolgarski narod, ker je ta dan pred letom dni modri in daljnovidni jugoslovanski državnik, moj stari in dobri prijatelj Stojadinović obnem z menoj podpisal slavnostno obljubo o vednem prijateljstvu in neporušljivem miru med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Bolgarijo. Po dolgoletnih nesoglasjih, razdorih in težkih izkušnjah so se dne 24. januarja 1937 odprle nove strani v zgodovini obeh bratskih narodov in so se ustvarili pogoji za njun mirni razvoj in napredek. Moje želje in želje vseh tistih, ki jim je drag mir in delovanje zanj, so, da se razmerje med Jugoslavijo in Bolgarijo razvija v medsebojnem zaupanju in pristrnem sodelovanju v obrambi njunih splošnih interesov in interesov balkanskega mira.

Izjava predsednika jugoslovanske vlade dr. Stojadinoviča se glasi:

Izpolnilo se je prvo leto, odkar sva moj prijatelj Kioseivanov in jaz podpisala pakt o večnem prijateljstvu med Bolgarijo in Jugoslavijo. Dokument je kratek po svoji vsebini, a obsežen po svojem cilju. Neporušljiv mir in iskreno in večno prijateljstvo med obema državama je imperativ za bodoče razmerje med bolgarskim in jugoslovanskim narodom po viharjem razdobju nesoglasij in težkih bratomornih vojn. Naj bi naša dva bratska naroda zmerom živela v vzajemnem zaupanju in v miru razvijala svoje razmerje, da bi ne samo Bolgarija

in Jugoslavija, temveč tudi ves Balkan doživel boljše dni kulturnega napredka in gospodarskega blagostanja.

Izpremembe v bolgarski vladi

Sofija, 24. jan. AA. Danes dopoldne je minister vojske general Hristo Lukov obiskal ministrskega predsednika Kioseivanova, s katerim je ostal v krajšem razgovoru. Nato je ministrski predsednik dr. Kioseivanov odšel na dvor, kjer ga je kralj Boris sprejel v daljši avdienci. Med avdienco so povabili na dvor tudi generala Lukova.

Po odhodu z dvora je general Lukov na vprašanje novinarjev, kako je z vladno krizo, odgovoril, da ni več minister.

Ob novem proračunu socialnega ministrstva

Uspehi dosedanjega dela

Belgrad, 24. januarja. AA. Na današnji seji finančnega odbora je minister za socialno politiko Dragiša Cvetković podal poročilo, med drugim je izjavil:

To je drugi proračun, odkar sem prevzel resor ministrstva za socialno politiko in ljudsko zdravje.

Ugotoviti moram, da proračun tega ministrstva še ni dosegel višine iz leta 1931, ko je bilo glede gmočnih sredstev poslovanje tega resora najbolj zavidanja vredno, vendar pa je vedno za 25 milijonov dinarjev višji v primeri z lanskim in za 45 milijonov dinarjev več v primeri s proračunom za leto 1936-37.

V teh dveh letih smo izdali več najnujnejših ukrepov, da vsaj do neke meje odpravimo velike težkoče in težavne razmere, v katerih so državne bolnišnice. Iz dozdaj najetih posojil v znesku 30 milijonov dinarjev bodo nekatere večje bolnišnice dobile več novih paviljonov (Ljubljana, Niš, Split, Skopje, Beograd). Najvažnejši ukrepi, ki jih mislimo v kratkem predložiti so tile:

Iz teh besed generala Lukova sklepajo, da je kralj Boris sprejel njegov odstop. Glede nadaljnega razpleta krize bo odločilno to, ali bodo odstopili tudi pravosodni minister Ognjanov, trgovinski minister Barov in kmetijski minister Bankov. V tem primeru bi moral dr. Kioseivanov izvesti rekonstrukcijo svoje vlade, sicer bi šlo samo za novega vojnega ministra. Mislijo, da bo kriza urejena do drevi.

Sofija, 24. jan. c. Vojni minister general Lukov in notranji minister Grandovski sta odstopila. Za novega vojnega ministra je imenovan poveljnik kraljeve garde Daskalov, notranje ministrstvo pa je prevzel dosednji prosvetni minister Nikolajev. Prosvetno ministrstvo pa so ponudili rektorju sofijske univerze.

Romunija odpoveduje manjšinsko pogodbo?

Ženeva, 24. jan. b. Minister za zunanje za deva Eden odpotuje nocoj čez Pariz v Ženevo. V London se vrne v soboto.

Romunski zunanji minister Micescu je napravil večeraj krajši izlet iz Ženeve v Cannes, kjer se je sestel s poljskim zunanjim ministrom Beckom. Tukajšnji politični krogi pripisujejo temu sestanku velik pomen in ga spravljajo v zvezo z delom poljskega zunanjega ministra Becka, ki ga pripravlja v Ženevi. V spremstvu romunskega zunanjega ministra Micescu se nahaja njegova soproga in dva romunskega delegata. Tudi poljski zunanji minister Beck je vzel s seboj dva strokovnjaka za manjšinska vprašanja. Zanimivo je, da ni samo Winston Churchill odklonil povabila Becka na obed, katerega se je udeležil romunski zunanji minister Micescu, temveč se je poleg njega zavalil za povabilo še Lloyd George. »L'Epoque« poroča iz Cannesa, da se je obisk romunskega zunanjega ministra Micescu nanašal predvsem na odpoved manjšinske pogodbe po Romuniji in da v Ženevi ne bo načel židovskega vprašanja. Če pa se bo to vprašanje načelo, bo izjavil, da namerava Romunija manjšinsko pogodbo odpovedati ter bo ta odpoved poleg Židov zadela še neke druge sosedne države. Kakor znano, je Poljska leta 1934 odpovedala manjšinsko pogodbo, ki je onemogočila vmešavanje nemških narodnih manjšin v notranje zadeve Poljske.

Vsi znaki kažejo, da se bodo v Ženevi pričeli važni razgovori. Na dnevnem redu stotega zasedanja sveta Zveze narodov so na prvem mestu judovski pritožbe iz Romunije, nato pa palestinsko vprašanje, južno-afriški mandat, vprašanje plebiscita v Aleksandriji, ka-

kor tudi vprašanje kontrole Zveze narodov nad Madžarsko. Iz zanesljivega vira poročajo, da bo prihodnje dni važna konferenca med posameznimi delegati glede ustanovitve »demokratske skupnosti držav v okviru Zveze narodov«. To zadnja pogajanja se vodijo že več tednov. Načrt je izval v mednarodnih političnih krogih veliko pozornost, ker so v njega vključene predvsem Anglija, Francija in Zedinjene države. Istočasno poudarjajo, da ta načrt ni igra Zveze narodov in tudi ne bo ustvarjen v njenem okviru. Temeljni obrisi bi se morali proučiti ob prihodnjem sestanku Edena in Delbosa v Parizu. Ta ideja, ki prihaja iz Francije, je bila trenutno potisnjena v ozadje zaradi francoske krize. Sedaj, ko je francoski kriza rešena, pa je zopet v ospredju. Pariz in London želita, da se na vsak način prepreči, da bi se Ženeva označila kot ideološki blok, da bi se na ta način ne onemogočilo sodelovanje nevtralnih držav, zlasti Nemčije, Švice in Skandinavskih držav.

Turški zunanji minister potuje v Ženevo

Belgrad, 24. jan. m. Z nocojšnjim ekspresnim vlakom je potoval skozi Belgrad na bližnje zasedanje Sveta ZN dr. Tefik Ruždi Aras, turški zunanji minister. Na železniški postaji ga je pričakal in pozdravil predsednik vlade Stojadinović ter ga povabil v dvorsko kahalnico, kjer sta imela v času postanka vlada sestanek in sta pretresala zunanje-politična vprašanja, ki interesirajo obe prijateljski zavezniški državi ter vprašanja, ki bodo prišla na dnevni red na bližnjem zasedanju Zveze narodov.

Honan do mesta Hankova ob srednjem toku Rumene reke.

Rusija sama pa bi posegla v vojno na Daljnem vzhodu edino v slučaju, če bi ji Anglija in Amerika jamčili, da ne bosta dopustili napada na sovjetsko Rusijo na vzhodnih in južnih mejah med Evropo in sovjetsko Rusijo, kar bi pomenilo, da bi morali Anglija in Amerika pa seveda tudi Francija skleniti naravnost vojno zvezo z Rusijo. Ker se pa Stalin zaveda, da je to nemogoče, ker niso samo angleški konservativci proti vsaki zvezi z Rusijo, ampak bi proti temu imeli, kadar bi šlo zares, tehtne pomisleke ne samo angleški liberalci, temveč tudi angleška delavska stranka, ki nacionalne interese Anglije vedno ceni višje od svoje socialistične doktrine. Vsak Anglež dobro ve, da bi zmagovita Rusija v Aziji pomenila neprimerno večjo nevarnost za Indijo, nego jo pomeni japonski imperializem.

Na poseg Rusije v vojno na Kitajskem bo treba torej še dolgo čakati, ako ga bomo sploh doželi.

1. Nov zakon o bolnišnicah. 2. Ustanovitev zdravstvenega sklada. 3. Za vsako bolnišnico poseben splošen načrt. 4. Izvežbanje posebnih strokovnjakov za obdelavo teh vprašanj. 5. Ustanovitev lekarnarskega in sanitetnega skladišča.

Zdravstvena služba na terenu za zatiranje socialnih bolezni je zelo pomembna. To velja posebno za zatiranje tuberkuloze, malarije, endemične sifilide in umrljivosti dojenčkov. Velika umrljivost otrok — okoli 20% od celotnega števila novorojenčkov — in tuberkulozno vprašanje imata prav tako svoje globoke vzroke, ki jih je treba odpraviti. V tem pogledu sem že vstavil v proračun potrebna sredstva za proučevanje ljudske prehrane; njeno zboljšanje naj služi za boljše osnovo za razvoj vseh zdravstvenih razmer.

Asanacija je obsegala v lanskem letu zidavo tehle objektov: 125 vodnjakov, 64 vodovodov, 85 cistern in 282 raznih drugih objektov. Preteklo leto je bilo vseh pregledov: malarčnih 200.000, tuberkuloznih 120.000, na zdravstvenih postajah 120.000, na postajah za trahom 140.000, v veneričnih ambulantah 130.000, v šolskih poliklinikah 540.000, v dispanzerjih za dojenčke 1933.000, bakterioloških, kemijskih in seroloških pregledov je bilo 600.000, cepljenj proti steklini 21.000 in desinfekcij proti raznim nalezljivim boleznim 30.000.

Socialna zakonodaja

Preteklo leto je zabeležilo velepomembno in plodno delo na polju socialne zakonodaje tega resora. Če se bodo te nove reforme na terenu pazljivo in s uspehom izvajale, bodo posledice tega delovnega razdobja trajno zapisane v gospodarskem in socialnem razvoju naše domovine. Po 15 letih zastoja je naša socialna zakonodaja pod vladro dr. Stojadinoviča dosegla poln izraz, in dolžnost se mi zdi, da v tem poročilu posebno poudarim to okoliščino. Ministrstvo je izdalo velepomembno uredbo o minimalnih medzah, o kolektivnih pogodbah, o spravi in arbitraži.

„Mezde so bolj poskočile kakor cene“

Uredba o minimalnih medzah je obrodila pozitivne rezultate in je bila torej vsa kritika, ki smo jo slišali v preteklem proračunskem letu pri proračunski debati v tej zbornici, popolnoma neutemeljena. Delavske mezde so nepretrgoma padale vse do konca leta 1936 in šele lani, ko je stopila v veljavo uredba o minimalnih medzah se je začela kazati jasna tendenca navzgor. Po statističnih podatkih so mezde od leta 1930 stalno padale. Če vzamemo to mezdo iz leta 1930 kot osnovo s številko 100, je njen indeks v posameznih letih kazal te številke: 1931: 98,6, 1932: 92,5, 1933: 87,4, 1934: 83,9, 1935: 81,5, 1936: 81,6. To se pravi, da je od leta 1930 do 1936 mezda padla za 19,4%.

Ko je stopila v veljavo uredba o minimalnih medzah, je začela delavska mezda kazati naraščanje. Če si njeno gibanje ogledamo še na dalje na osnovi leta 1930, opazimo tole gibanje med posameznimi meseci leta 1937: aprila 83,2, maja 84,2, junija 85,6, julija 86,7, avgusta 87,6, septembra 88,2. Septembra 1937 je torej mezda poskočila v primeri z letom 1936 za 7,4%, to se pravi povprečna zagotovljena mezda leta 1936 je znašala 21,68 din, septembra 1937 pa 23,42 din.

V nekaterih krogih, ki taje ta uspeh, navaajo, da je naraščanje medz neutraliziral skok živčnih cen. Poglejmo tudi tu nepristranska dejstva!

Po podatkih Nar. banke so cene na drobno znašale v Belgradu, če računamo za leto 1930 kot osnovo 100, v avgustu 1937 85,9. Če primerjamo gibanje medz in gibanje cen na drobno na osnovi leta 1930, vidimo, da so delavske mezde poskočile v avgustu 1937, kupna moč dnevnice v teku tega leta je pa zrasla v avgustu 1937 za 1,7% bolj kakor so poskočile cene na drobno v Belgradu. To se pravi, da so mezde za majhen odstotek bolj poskočile, kakor so poskočile cene.

Kakor se iz teh podatkov vidi, je uredba o zvišanju medz popolnoma dosegla svoj namen.

Nadaljevanje na 2. strani

Dunajska vremenska napoved: Sedanje milo vreme bo še trajalo. V planinah sneži. Slana.

Zagrebska vremenska napoved: Delno oblačno s porastom temperature.

Zemunska vremenska napoved: Delno oblačno z nekoliko povečano oblačnostjo v severozahadnih krajih. Toplota bo poskočila na severu in padla na jugu.

Novi voditelji francoske vojske

(Od našega posebnega poročevalca.)

Pariz, januarja 1938.

Eden najvažnejših dogodkov, če ne najvažnejši v razvoju francoske vladne krize, je popolna preureditev vojaškega vodstva in vojaške uprave. V kolikor tiče vojaško upravo je dobil vojni minister Daladier poveljstvo mesto, ki ga postavlja nad ostala dva obrambna ministra, to sta minister za vojno mornarico in minister za vojno letalstvo. Danes lahko govorimo, da je v rokah ministra Daladiera združena vsa uprava oboroženih sil na suhem, na morju in v zraku. V kolikor tiče vodstva samega, se je zgodilo v armadi nekaj podobnega. Dosedanji šef generalnega štaba subvencije vojske general Gamelin je dobil obsežna pooblastila, ki mu podrejujejo tudi letalstvo in vojno mornarico. Razume se, da delata minister na ta način združene narodne obrambe in vrhovni vojaški poveljnik roko v roki. S temi temeljitimi preureditvami, ki so se izvedle brez vsakega hrupa tako rekoč mimogrede v senci vladne krize, so poglavne zahteve, ki jih je francoska generaliteta že leta in leta postavljala, uresničene. Način, kako so se te spremembe izvedle, dokazuje, da je francoski narod še vedno sposoben velike odločitve sprejeti brez prevelikega šundra, brez preprija in brez debat, kadar tako zahtevajo vsenarodne potrebe.

Vrhovni narodnoobrambni minister Daladier je sedaj 53 let star. Vrhovni poveljnik vse oborožene sile general Gamelin je dosegel že 65. leto. Prvi in drugi sta se izkazala, da sta po-verjenega jima zaupanja v polni meri vredna. Daladier je z neupogljivo strogostjo zadnji dve leti varoval francosko armado pred komunističnim strupom, ki ga je razširjala ljudska fronta in francoski oboroženi sili ohranil njen visoki ugled. General Gamelin ima za seboj tako svetlo vojaško pot, da bi armada težko dobila bolj preizkušnega in bolj modrega voditelja.

Največji pobornik za združitve vojaške uprave in vojaškega poveljstva vseh treh panog narodne obrambe v ene roke je general Weygand, bivši šef generalnega štaba, in česar kot aktivni častnik ni mogel doseči, je sedaj dosegel, ko je v pokoj tu ter samo še član vrhovnega vojnega sveta. V ta namen je napisal celo propagandno brošuro,

ki je imela velik odjek po vsej Franciji in tudi po ostali Evropi. General Weygand je dobesedno zapisal: »Če se to zgodi, da dobimo poleg enega samega narodnoobrambnega ministra enega samega vrhovnega šefa generalnega štaba vseh oboroženih sil, potem bo vse v redu, bo vse na pravem mestu preden znova ne izbruhne vojna.«

Sedaj ko je Chautempsova vlada, za katero je glasovala vsa zmrna desnica, dobila oporo 501 glasa v parlamentu (proti je glasoval samo poslanec Bergery, medtem ko so se komunisti glasovanja vzdržali), bo imela v rokah vsa potrebna moč, da postavi vse na pravo mesto, preden v Evropi ne nastopijo dogodki, ki bodo zahtevali močno in enotno Francijo.

Lequellier.

Osnutek ljubljanskega mestnega proračuna

Od torka dalje je ljubljanskim meščanom na vpogled proračun mestne občine ljubljanske za leto 1938-39. Pripominjamo že v začetku, da je to samo predlog proračuna, ki bo prišel še v razpravo v mestni svet.

Sam proračunski predlog ne vsebuje dosti izpremenb v primeri s sedaj veljavnim proračunom, čeprav izgleda na prvi pogled zelo povečan. Kajti skupna vsota novega proračuna znaša 115,5 milij. dinarjev, dočim znaša sedaj veljavni proračun 99,03 milij. din. To veliko povečanje je v prvi vrsti pripisovati pritegnitvi tramvajske družbe med mestni podjetja. Tako vidimo, da so se med izdatki povečali prejemki uslužbenec mestnih podjetij za 3,4 milij. din, kar gre v celoti za plače uslužbenec Splošne maloželezniške družbe. Nadalje so se povečali materialni izdatki mestnih podjetij za 10,2 milij. din od 81,1 na 41,8 milij. din; od tega znaša proračun materialnih izdatkov tramvajskega podjetja 7,6 milijonov din, tako da odpade na vsa ostala podjetja le povečanje v skupnem znesku okoli 2,6 milij. din, kar je v zvezi z novimi investicij-

domovino okoli 300 milijonov din, medtem ko je leta 1936 znašal dotok izseljenskega denarja 264 milijonov din. Tujih delavcev je pri nas vsa skupaj okoli 26.000.

V svojem delovanju na mednarodnem socialnem področju je kraljevska vlada doživela izredne uspehe, vredne omembe. Na mednarodni delovni konferenci junija 1937 so našo državo izvolili v upravni odbor mednarodnega urada za delo.

Invalidsko vprašanje je še zmerom pomemben problem s področja socialne politike. Zato smo čutili potrebo, da z dokončnim zakonom enkrat za vselej spravimo vprašanje naših vojnih invalidov v dnevni red. Zakonski predlog že izdeluje v podrejenem ministru poseben državni odbor.

Med izselenci je 45% Slovencev, 50% Hrvatov, 5% ostalih

Po poročilu se je razvila daljša debata. Govorilo je več govornikov, med drugimi tudi poslanec JRZ Gajšek. Govornik naproša ministra, naj čim prej izda uredbu o delavskih knjižnicah, ker v Sloveniji doseže še nimamo takih predpisov. Delavci pa bodo samo na podlagi teh knjižnic mogli imeti polovico voznine. Glede inspekcije dela pripominja, da jih je treba razbremeniti v upravi. Inspekcija dela naj se ustanovi tudi v Mariboru, kjer se je v zadnjem času razvila močna industrija. Glede uredbe o zapiranju in odpiranju trgovin in delovnem času pomožnega osebja v industrijskih podjetjih pravi, naj se minister ozira predvsem na krajne razmere ter na obče potrebe ljudstva, tudi na deželi.

V področje socialnega ministristva spadajo tudi izselenci. Izseljensko vprašanje je staro že okrog sto let, saj je znano, da so imeli slovenski izselenci svojega škola Barago in misionarja Pirea, ki je zasadi prvi in največji sadonosek v Ameriki, in je znano, da je dobil semena iz slovenskih pokrajin. Vseh izselencev je nad en milijon ter so v dobrih časih pošiljali domov na stotine milijonov prihrankov. Lani so poslali še 300 milijonov dinarjev. Izselencev je v Sloveniji 45%, v savski banovini 50%, po vsej ostali državi pa 5%. V Sloveniji je zasebna iniciativa ustanovila Družbo sv. Rafaela. Lani je slavila ta družba 10 letnico svojega plodonosnega socialnega dela za naše izselence na Brezjah pod predsedstvom notranjega ministra dr. Korošca. Proslava je zapustila globok vtis med našim ljudstvom, posebno med našimi izselenci. Ob tej priliki je Družba sv. Rafaela ustanovila izseljensko zbornico. Dobro bi bilo, da bi se take zbornice ustanovile v Zagrebu in Belgradu, in sicer kot samostojna organizacija pod privatnim vodstvom, podpore pa bi se dobivale iz državnih in banovinskih sredstev. Ob tej priliki omenja tudi važno vprašanje med duhovnikov in učiteljev po vseh večjih izseljenskih naselbinah. Plače duhovnikov naj bodo take, da naša duhovščina, ki se toliko žrtvuje za naše izselence, ne bo stradala, prav tako tudi izseljensko učiteljstvo.

V zvezi s tem izseljenskim vprašanjem naproša govornik ministra, naj se znova zavzame za ratifikacijo pogodbe o delu in pomoči naših izselencev s Francijo. Naša država je to konvencijo že zdavnaj ratificirala. Francija ima take pogodbe s Avstrijo, Madžarsko, Češkoslovaško in Poljsko, s katerimi se doslej nezveljavljeno nismo mogli doseči, da bi Francija to pogodbo uzakonila.

Svoja zaključna izvajanja je govornik posvetil ljubljanski bolnišnici. Obširno se je bavil s tem vprašanjem, ker je važno za vsa Slovenijo. Poudaril je, da ljubljanska bolnišnica potrebuje še 15 zdravnikov, da bi prišel na vsakih 25 bolnikov po en zdravnik. Preskrbeti se mora kredit za potreben material in zdravila. Vse to pa velja tudi za žensko bolnišnico, ki je prav tako potrebna povečanja kreditov, da bo lahko nemoteno delovala do konca proračunskega leta. Krediti so potrebni tudi za umobolnici na Studencu in v Novem Celju zaradi dokupa potrebnega zemljišča. V ljubljanski bolnišnicih in umobolnici je 150 nameščenecov kot dninarjev s plačo 300 do 500 din mesečno že več let. Govornik naproša ministra, naj poišče potrebne kredite za nastavo teh dninarjev kot služiteljev. Zavzema se tudi za nesamostojne zobne tehnike in diplomirane tehnike ter zaščitne eestre, katerim je bila lani s finančnim zakonom odvzeta hrana in stanarini.

Proračun je bil nato sprejet tudi v podrobnostih. Jutri bo skupščinski finančni odbor prebral proračun za ljudsko telesno vzgojo, nato pa finančni zakon.

Maribor ob 20 letnici osvobodjenja

Maribor se pripravlja, da bo letos v velikem obsegu in zelo slovesno praznil 20 letnico osvobodjenja. Nocoj je bila v ta namen na mestnem magistratu na poziv župana dr. Juvana posebna anketa, ki so se je udeležili predstavniki vseh gospodarskih, kulturnih in stanovskih organizacij. Na anketi so sklepali, da se bodo te proslave izvedle v okviru mariborskega tedna, podale pa bodo prežer gospodarskega, kulturnega in socialnega razvoja mariborskega mesta od l. 1918 do l. 1938. Ker bodo zato potrebne velike priprave, se je izvolil poseben pripravljalni odbor. V odboru so: ravnatelj Tujskoprometne zveze L. o. s., zastopnik mestne občine dr. Sušnik, ravnatelj banovinskega arhiva Franjo Baš. Ožji odbor, ki so ga nocoj izvolili, bo že v sredo na sestanku mariborskega tedna predlagal nekatere podrobnosti.

skimi deli mestnih podjetij. Tako vidimo, da znašajo izdatki tramvajske družbe skupno okoli 11,0 milij. din, dočim znaša skupno poviranje dohodkov in izdatkov 16,5 milij. din. Na vse ostale panoge občinskih izdatkov odpada torej povečanje 5,5 milij. din, kar je na drugi strani kompenzirano s povečanimi dohodki, ne da bi se pri tem stopnje davčnih bistveno izpremenile.

Izdatki

Pri izdatkih vidimo, da so se najprej osebni izdatki znatno zmanjšali, če izločimo tramvajsko podjetje. Osebni so preračunani za 0,77 milij. din nižje, kot so znašali prej.

Materialni izdatki so povečani predvsem pri podjetjih radi prevzema tramvajske družbe, poleg tega so pa določeni tudi znatni novi investicijski izdatki za nova dela, katera zahteva nujno interes občanov.

Tako vidimo pri upravnih stroških povečanje izdatkov za kurjavo, ker so se dosedanja krediti izkazali za nezadostne, za pomožne služitelje itd. Pri izdatkih za osebno in imovinsko varnost je omeniti zopetno poviranje prispevka za vzdrževanje uprave drž. policije v Ljubljani za 50.000 din, za razveševanje mesta za 0,25 milij. din, za tržno nadzorstvo itd. Izdatki v finančni stroki (t. j. za obresti in amortizacijo posojil) so povečani za 0,66 milij. din.

Znatno so povečani izdatki za občinsko gospodarstvo, kamor spada tudi mestni vodovod, ki ima v programu obširna in važna investicijska dela. Tu je določenih za razširjenje vodovoda pol milijona din, za ureditev električne črpalke 150.000, priprava projekta in preiskava za novi rezervoar 80.000 din, ureditev preizkuševalnice vodomeroev in prostorov vodarne 100.000 din. Nadalje je v tej skupini tudi povečana postavka za vzdrževanje občinskih poselopaj.

Največje zmanjšanje izkazuje skupina izrednih izdatkov. To so obveznosti iz prejšnjih let, katerih se je mestna občina skoro vseh iznebila. Še leta 1937-38 je bilo v to svrhu določenih 1,44 milij. leta 1938-39 pa samo še 0,4 milij. din.

Pri mestnih podjetjih je povečan proračun izdatkov mestne elektrarne radi povečanja izdatkov za davke in pristojbine od 1,7 na 2,7 milij. din. Pri mestni plinarni so radi povečanja obratovanja in višjih cen zlasti povečani izdatki za premog. Pri drugih podjetjih ni znatnejših izpremenb.

Dohodki

Dohodki so proračunani na 115,5 milij. din, dočim so bili v tekočem letu preračunani na 99,03 milij. din. Zmanjšanje je proračun dohodkov pri dokladi za 0,06, pri občinskih davčninah in takсах za 0,4 in pri trošarinah za 0,4 milij. din. Nova je postavka pol milijona din kot dohodek od naknadnega predpisa trošarine in uvoznine.

Povečanje dohodkov pričakuje mestna občina tudi od najemnine občinskih poselopaj za 0,5 milij. din od 2,4 na 2,9 milij. din.

Nadalje je nova postavka četrt milijona din kot odškodnina mestne plinarne za prekopavanje ulic, asfaltiranje hodnikov itd. Nova je tudi postavka 990.000 din kot prispevek obnovevnenega fonda. Nadalje povrne banovina tudi 650.000 din anuitete posojila za regulacijo ljubljanske in zgradbo jezua na Ljubljani. Zaradi izboljšanja gospodarskega sklega položaja so tudi povečani predvideni dohodki pri vseh mestnih podjetjih, zlasti pa pri elektrarni in plinarni. Dohodki tramvajske družbe so proračunani na 10.967.000 din, od česar je že dotacija mestne občine 1.200.000 din, ker se tramvajska družba z lastnimi dohodki ne more vzdrževati. Povečani so nadalje tudi upravni prispevki mestnih podjetij od 1,5 na 2,37 milij. din.

Stalin poslal morilce za komunistom ker je izstopil iz stranke in GPU

Čitatelji »Slovenca« se bodo še spominjali zagonetnega umora v Švici, ko je postal žrtev neznanih morilcev neki Eberhart, pri katerem so našli češkoslovaški potni list. »Eberhart« je bil ustreljen v avtomobilu ter vržen ob prometno cesto blizu nekega letišča švicarskega letovišča.

Francoska in švicarska policija sta sedaj končali preiskavo o tem umoru in sta dognali, da se dotični stromak ni pisal »Eberhart« — kar so že češkoslovaške oblasti vedno osporavale —, marveč da je to bil Ignacij Reiss, švicarske narodnosti. Reiss je bil agent sovjetske tajne policije (GPU), član poljske komunistične zveze (Komunpol), zastopnik Kominterne za Francijo in Švico in seveda tudi član francoske komunistične stranke. Iz stranke je izstopil šele lani julija meseca, nakar je pisal osrednji pisarni Kominterne v Moskvi pismo, v katerem javlja, da izstopa iz vseh članstev in službe, češ »da želi protestirati proti politiki rdečega carja Stalina«. To je bilo zadostno. Moskva je poslala za njim morilce, ki so ga zasledovali po Franciji in tja v Švico, kjer so ga potem dohiteli in umorili v noči od 4. na 5. septembra. Policija ima v rokah vse potrebne dokazne listine za svojo trditev. Agenti sovjetske tajne policije so bili sledeči: Belteki, Sergij Efron, Grosovski, in Lidija Grosowska, nadalje Matilda Schildbach, Francois Rossi, Renata Steiner. To omrežje agentov je imelo v službi še dva »pomočnika« Ducommeta (Francosca) in Smirjenskega (Rusa). Od pravih agentov se je vsem posrečilo pobegniti ali v Rusijo ali v rdečo Španijo izvzemši Lidije Grososke, ki je bila v Franciji

'Jutro' zavrglo slovenstvo

Zagreški »Obzor« bi hrvatskemu delu JNS rad dokazal, da je brez potrebe tako šovinističen in protihrvatski, češ saj tudi slovenski ni, ne centralističen, ne »jugoslovenski« v tistem nestrpnem jns-arskem smislu. Da bi omehtal hrvatske jns-are, jim stavi za zgled, kako so slovenski lepo narodni in celo — za samouprave navdušeni, da v Belgradu samo malo drugače govorijo, zaradi tak-tike, zaradi zvez z belgrajskimi politiki. Takole jih opisuje: »Dočim so bili neposredno po prevratu centralisti in so glasovali za vidovdanske ustave, zahtevajo danes najširše samouprave in ob sleherni priliki naglašajo, da se mora računati s posebnimi razmerami in interesi Slovenije. Dr. Kramer in prijatelji niso bili nikdar za ukinitvev slovenskega jezika in za odpravo slovenske narodne individualnosti. Praktično so vedno branili slovenstvo kot posebno ediničo.« — S tem pa je »Obzor« vse slovenske jns-are spravil v veliko zadrego, ker kaj si bodo pa mislili »belgrajski politiki«, če bi bilo res tako. In »Jutro«, glavno in največje glasilo JNS je brž skloilo pokonci in vse to opisovanje imenovalo »Zabavna intriga«, list sam pa je nagnalo s priimkom »zagrebški intrigant«. Tako je »Jutro« podprlo »Obzor«, ko je s slovenstvom slovenskih jns-arjev hotel pohrvatiti hrvatske! Kdor pravi, da je slovenski del JNS res kaj slovenski, je — intrigant!

Dr. Franc Bončina

novi žel. ravnatelj v Ljubljani

Belgrad, 24. jan. m. Kakor poročamo na drugem mestu, je bil za ravnatelja ljubljanskega železniškega ravnateljstva imenovan dr. Franc Bončina. Novi ravnatelj je bil rojen 15. junija 1883 v Spodnji Idriji. Ljudsko šolo je obiskoval v Spodnji Idriji in Idriji, gimnazijo pa v Ljubljani, kjer je leta 1905 maturiral. Po končanih gimnazijskih študijah je šel študirat pravo, in sicer prvi dve leti na Dunaju, zadnja leta pa v Pragi, kjer je položil tudi vse državne izpite in doktoriral. Po končanih vseučiliških študijah je najprej stopil v službo pri državnem sodišču v Trstu. Po želji politikov je prestopil v železniško službo pri ravnateljstvu državnih železnic v Trstu. Po tedanji praksi avstrijske železniške uprave so morali tudi fakultetno izobraženi železniški uradniki vršiti prakso v eksekutivi. Prometno-komercialno službo je moral teoretično in praktično služiti tudi dr. Bončina, kar mu je v poznejših letih koristilo. Po zedinjenju je bil imenovan za načelnika pri začasnem ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani. Po ukinitvi tega ravnateljstva je v začetku leta 1920 prišel kot delegat naše vlade na Dunaj, v takozvani mednarodni cirkulacijski odbor za ureditev železniškega prometa srednjeevropskih držav. Leta 1923 je bil postavljen za delegata naše vlade v komisiji za razdelitev voznega parka bivših avstrijskih državnih železnic. Istočasno je bil imenovan za predstavnika naše države v upravnem svetu bivših južnih železnic. Sodeloval je tudi kot izvedenec za železniška finančna vprašanja v reparacijski komisiji v Parizu.

Zaradi izkušenj, ki si jih je pridobil v raznih mednarodnih železniških ustanovah, ga je prometni minister dr. Korošec leta 1929 postavil za referenta prometnega ministristva v III. skupini z delokrogom za vsa inozemska vprašanja v prometnem ministristvu. Ostal je na tem položaju do 2. januarja 1935, ko ga je Jevtičev režim upokojil, čeprav je bil na glasu kot strokovno najbolje kvalificirani uradnik. Sedanja vlada je dr. Bončina zaradi njegove velike sposobnosti in uspehov, ki jih je pokazal v svojem delu in ki so tudi mednarodno priznani, poklicala že mesec dni po svojem nastopu meseca julija 1935 nazaj in ga je sedanjí prometni minister dr. Spaho reaktiviral in spet postavil za referenta ministristva za inozemska vprašanja. Istočasno mu je minister dr. Spaho zaupal tudi vodstvo inozemskega občega oddelka v prometnem ministristvu, ki ga je vodil polnih petnajst mesecev. Na tem položaju referenta prometnega ministristva je dr. Bončina dohitelo imenovanje za ravnatelja ljubljanskega železniškega ravnateljstva.

Dr. Bončina bo gotovo vse svoje velike sposobnosti, ki si jih je pridobil v teku dolgih let službovanja, skušal uporabiti koristno tudi na položaju, ki ga bo prevzel v teku meseca februarja. K imenovanju dr. Bončina za ravnatelja mu iskreno čestitamo!

Osebnosti

Upokojeni so v ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani svetniki 3. skupine 1. stopnje Josip Gostiša, Fran Planinšek, Friderik Gregorka, Josip Kreuzer in Karel Stepin.

S kraljevim ukazom na predlog prometnega ministra je odlikovan ravnatelj državnih železnic v poklju dr. Aleksander Fatur z redom jugoslovenske krone 3. stopnje.

(Nadaljevanje s 1. strani)

ker je življenjski standard v krajih, kjer je bil zelo nizek, zboljšala in ga približala življenjskemu nivoju v drugih krajih naše domovine. Na žalost ta uredba ni mogla dati možnost za zboljšanje življenjskega standarda delu našega delovnega sveta, ki se bavi s kmetijstvom, in poljskim delavcem, katerih življenjski in delovni pogoji so še zmerom zelo težavni, ter je zato pričakovati, da bo pristojno ministristvo izvedlo o tej zadevi razne reforme, ali se bodo pa oni delavci — in to je najnaravnije — podredili določilom te uredbe.

Za omilen'e sporov

Drugi pomembni moment v uredbi je določitev o kolektivnih pogodbah in o spravi in arbitraži, ki ima namen ublažiti ostre spore in omogočiti prijateljski sporazum ne samo glede zaslužka, temveč tudi glede vseh drugih delovnih odnosov ludo tendenco opažamo v še tako naprednih državah; najnovejši zakonski predlog na francoskem določa, da se sme stavka začeti šele po tajnem glasovanju prizadetega delavstva, to jasno kaže, da smo imeli popolnoma prav, ko smo po uredbi o minimalnih mezdah ne sicer stavko prepovedali, a vendar mnogo nepotrebnih sporov odstranili. Če primerjamo število stavk pred uredbo in po njej, dobimo tale pregled:

Leta 1936 je bilo 594 stavk, pri katerih je sodelovalo 1.000.037 delavcev, prvih 10 mesecev lanskega leta, to je po sprejetju uredbe, je bilo pa samo 151 stavk z 38.113 delavci, mnogo sporov se je pa uredilo s spravo in arbitražo.

Ko je po eni strani uredilo delovno razmerje z uredbo o minimalnih mezdah, se je ministristvo za socialno politiko lotilo druge pomembne novosti iz naše socialne zakonodaje, namreč pokojninskega zavarovanja delavstva in zasebnih nameščenecv. Na podlagi pooblastil iz finančnega zakona iz leta 1937-1938 smo mogli to najvažnejše vprašanje naših delavcev, njihovih večnih sanje in obljube vseh režimov in vseh vlad izpeljati. Pokojninsko zavarovanje delavstva je stopilo v veljavo, pokojninsko zavarovanje zasebnih nameščenecv smo pa razširili na vsa država.

Učinkovitejša skrb za brezposelne

Vprašanje nezaposlenosti ima v naši državi še zmerom svojstveno obliko. Prebitek delovnih moči na vasi, ki ne more živeti od kmetije in kmetijskega dela, kaže posebno obliko nezaposlenosti. Edina pot za priskrbo dela temu delavstvu — blizu pol milijona ljudi — je ta, da ga vrnemo njegovemu prvotnemu poklicu, kmetijstvu in poljskemu delu.

V avgustu 1937 je bilo zavarovanih okoli 200.000 delavcev več kakor leta 1933. To je velikanski uspeh. Ti podatki so najboljša ilustracija zboljšanja naše gospodarske konjunktore sploh. Z uredbo o skrbi za nezaposlene delavce smo maksimalno podporo šestih tednov povečali na 26 tednov. Razen tega določa ta uredba pomnožitev prispevkov, iz katerih se bodo izključno zidala delavska zavetišča in delavska stanovanja. Gmotna sredstva za te namene so popolnoma zagotovljena, tako da bomo mogli vsako leto žrtvovati za delavska stanovanja in zavetišča skoro 20 milijonov dinarjev. Ministristvo za socialno politiko pripravlja nov načrt, ki naj ne zaposlenim da velike milijone v obliki podpore, pa ne kot miloščno, temveč v obliki poštenega in dostojnega dela.

Naj bo zakonodaja še tako dobra in njena določila še tako popolna, če se prav ne izvajajo in če ni nadzorstva, ne morejo roditi sadu. Zato je nadzorstvo in inspekcija na terenu veljavna. Po naši zakonodaji opravljajo to nadzorstvo delovne inspekcije. Po proračunu jih je premalo in vse moje prizadevanje, da jih v proračunu razširim, je ostalo brez uspeha.

Na tuje je šlo za delom 21.000 ljudi

Leta 1936 so delovni inspektorji pregledali 3459 podjetij, v prvih sedmih mesecih tega leta pa 2800 podjetij. Po podatkih za preteklo leto je naše kontinentalno izseljevanje zajelo 16.000 ljudi, to je za 50% več kakor leta 1936, v prekomorske države pa se je izselilo 5.000 ljudi. Dotok izseljenskega denarja se je v preteklem proračunskem letu takisto pomnožil v primeri s prejšnjimi leti. Leta 1937 so izselenci poslali v

aretirana, in Matilde Schildbach, ki je tudi pod ključem. Zaprta sta tudi oba »pomočnika« Ducommet in Smirjenski.

Francoski in švicarsko časopisje je silno razburjeno vsled teh razkritij, ki so pokazala, da sega okrvavljena sovjetska roka uprav v osrčje evropskega zapada.

Maribor dobi pomožno letališče

V Maribor je prišla posebna komisija letalskih strokovnjakov pod vodstvom šefa inženirkega oddelka poveljstva za letalstvo, podpolkovnika Todoroviča. Ta komisija se je večeraj in danes ogledala vojaško letališče v Teznu, ki naj bi prišlo v poštev kot pomožno letališče. Potrebno bo posekati le tezenski gozd in pa prostor zravnati. Obenem bo treba zgraditi na Teznu moderen hangar, ki ga bo postavil mariborski Aeroklub. V ta namen bo dobil podpore pol milijona dinarjev. Poleg tega bodo zgradili tudi upravno poslopje za delavnico, za jadrnala letala in za letalske modele. Gradbena dela se pričnejo spomladi.

Belgrajske vesti

Belgrad, 24. jan. m. Arhijerejski zbor je danes pod predsedstvom mitropolita Dositeja nadaljeval svoje delo. Zboru so prisostvovali vsi člani razen treh, ki so se opravičili zaradi bolezni. Seje so bile tajne in javnosti ni bilo izdane še nobeno poročilo.

Železniški ravnatelj dr. A. Fatur upokojen

Belgrad, 24. januarja. Z ukazom kr. namestništva je bil upokojen dr. Aleksander Fatur, žel. ravnatelj v Ljubljani. Za novega ravnatelja ljubljanskega železniškega ravnateljstva je imenovan dr. Franc Bončina, refer. prometnega ministrstva.

Dve leti je bil dr. Aleksander Fatur ravnatelj ljubljanskega železniškega ravnateljstva. Že poprej, ko je bil administrativni načelnik, si je pridobil med slovenskimi železničarji veliko priljubljenost, ki jo je kot novi ravnatelj še povečal. Dr. Fatur je eden naših izvršnih železniških strokovnjakov, ki kljub težkim razmeram skrbe, da so slovenske železnice vsaj kolikor toliko v redu, čeprav gmotna sredstva ne dopuščajo tako nujno potrebne obnove prog in pomožne osebja.

Dr. Alesander Fatur se je rodil 22. februarja 1878 v Zakutu pri Brežicah na Štajerskem iz železničarske družine, ki je doma iz Zagorja na Pivki na Notranjskem. Kot sin skromnega železničarja je dr. Fatur mogel torej vedno razumeti, tudi pozneje, ko je bil na visokih položajih, življenje našega železničarja. Kot Krašovec pa se je vedno izkazal kot kristalno značnega in delovnega človeka. Ljudsko šolo je dr. Fatur obiskal v Brežicah in Ljubljani, klasično gimnazijo v Ljubljani, kjer je maturiral 1897. Diplomoma jusa je dosegel 1902 kot uradniški pripravnik pri južni železnici ter je bil dodeljen na postajo Zagorje ob Savi in pozneje v Gorico. Kljub naporni službi je dr. Fatur nadaljeval študije ter je bil leta 1903 promoviran za doktorja prava. Služboval je nato v Ljubljani, na Dunaju, v Trstu in med vojno zopet kot navaden vojak v vojaško službo. Služboval ni sicer na fronti, temveč tik za njo. Že v Avstriji je bil vpoklican pač zaradi svoje nemajne narodne zavesti. Nad človekom, ki je slovenskemu narodu tudi med vojno storil neprecenljive zasluge, se je Avstrija pač maščevala. Po prevratu ga je leta 1918 južna železnica imenovala za vodjo železniškega inspektorata, obenem pa je prevzel vodstvo administrativnih in komercialnih poslov. Sam je ustanovil inspektorat obratnega ravnateljstva južne železnice. Načelnik administrativnega oddelka je postal leta 1923. Pozneje je bil imenovan za pomočnika železniškega ravnatelja, 1. febr. 1936 pa je postal ravnatelj ljubljanskega železniškega ravnateljstva.

V politično življenje se neposredno ni nikoli vtikal, o njem pa je bilo vendar znano, da je bil vedno pristaš bivše SLS in sedanje JRZ.

V zadnjih dveh letih, ko je bil ravnatelj v Ljubljani, je imel mnogo trdega dela, da je, kolikor je bilo sploh mogoče, uredil promet. Pod njegovim vodstvom so slovenske železnice lepo napredovale. S svojo znano spretnostjo in taktom ter pravilno organizacijo se mu je posrečilo, da je preprečil morebitne katastrofe in zastoje na naših progah, ki bi se nedvomno pripetile zaradi izdatno povečanega osebnega in tovornega prometa na slovenskih železnicah. Imel je mnogo boja s centralističnim aparatom, ki ima pač več smisla za južne kraje, toda na vse, kar so slovenske železnice v zadnjih dveh letih dosegle, more biti dr. Fatur tudi ponosen!

Dr. Faturju želimo, da bi po dolgih desetletjih napornega dela prijetno užival svoj več kakor zaslužen pokoj.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

Avstrija zaprla mejo proti Jugoslaviji

Ves mali obmejni promet ukinjen

Maribor, 24. jan. Avstrijska zvezna vlada je izdala danes na vse svoje carinske, finančne in orožniške oddelke ob jugoslovanski meji odlok, da se z današnjim dnem, to je 24. januarja 1938, ukinejo vse obmejne izkaznice v obmejni coni i. S tem je dejansko ukinjen ves ožji promet med Avstrijo in Jugoslavijo. Prehod čez mejo je dovoljen od 8 do 12 ter od 14 do 18, in to samo z vidiranim potnim listom. Vsak prenos jugoslovanskega blaga, zlasti živil, je v obmejnem prometu prepovedan. Ta prepoved je zlasti hud udarec za Avstrijce, pa tudi za naše državljane v obmejni coni, posebno pa še za naše trgovce, ki so imeli v Avstriji ob obmejni cone dobre odjemalce. Dasi so avstrijske oblasti zad-

nja leta čim dalje bolj omejevale prenos živil in blaga iz naše obmejne cone v Avstrijo, je bil vendarle še dovoljen prenos moke, masla, soli in nekaterih drugih živil v omejeni količini.

Med avstrijskimi obmejnimi prebivalci je zaradi tega odloka nastalo veliko razburjenje. Ker se je zanj zvedelo že včeraj, so prispele večeraj ogromne množice kupcev iz Avstrije, ki so naše obmejne trgovine naravnost izpraznile in nosile blago v Avstrijo. Avstrijska vlada motivira ta odlok s tem, da vlada v naših krajih živinska kuga. To pa je le izgovor. Nekaj živinske kuge je bilo samo v dolnolendavskem okraju, pa še ta je zdaj omejena ter polagoma pojenjuje.

Velik požar pri Vinici:

Štirje posestniki pogoreli

Vinica, 23. januarja. Včeraj zjutraj ob treh je plat zvona zbujil iz spanja prebivalce Vinice in okolice. Gasilski rog je klical gasilce, ki so odhiteli z brzgalno na Perudino, ki je bila vsa v ognju. Goreti je začelo pri posestniku Francu Flajniku hšt. 17. Vsa njegova poslopja so bila takoj v ognju, ker so se držala skupaj. Ogenj je preskočil na sosedovo hišo (Medoš) in naenkrat je bila v ognju njegova stanovanjska hiša in gospodarska poslopja. Pa požar je zahteval še nadaljnje žrtve. Vnela se je hiša in gospodarsko poslopje Flajnika Jožeta hšt. 12 in na to še domacija Flajnika Petra. Vse hiše in gospodarska poslopja so bila

lesena in s slamo krita ter je zgorelo vse do tal. Zgorela je vsa hišna oprava, gospodarsko orodje, vsa hrana in krma. Posestniku Medošu je zgorelo tudi eno tele, vsem pa vsa perutnina. Družini Flajnika Franceta in Medošu nista mogli rešiti prav ničesar. Ostala jim je le obleka, ki so jo imeli na sebi. Škoda še daleč ni krita zavarovalnino, ker vsi niti zavarovani niso bili. K sreči je bilo mirno vreme, sicer bi se bil požar gotovo razširil na vso vas. Viniškim gasilcem se je posrečilo požar lokalizirati in tako preprečiti še večjo nesrečo. Pogoreli so vsi revni in pomoči ter podpore nujno potrebni. Toplo jih priporočamo usmiljenim srcem.

Lepo zborovanje ZZZ

Ustanovljeno je okrožje s krajevnimi organizacijami na Jesenicah, pri Sv. Križu, v Breznici in v Gorjah

Jesenice, 24. januarja. Kako močno napreduje slovensko delavsko gibanje Zveze združenih delavcev po Gorenjskem, je najbolj pokazalo nedeljsko zborovanje v Kerkovem domu na Jesenicah. Sklican je bil sestanek članov ZZZ v teh krajih z namenom, da se ustanovi okrožje za vso visoko Gorenjsko. Ta sestanek pa se je ob številni udeležbi in ob navzočnosti zastopnikov mnogih slovenskih občin spremenil v pravo zborovanje slovenskega delavskega gibanja in slovenske skupnosti.

Sestanek je vodil predsednik centrale gosp. Prežljaj iz Ljubljane, ki je pozdravil delavske tovariše in ostala zastopstva, posebno še zastopnika jeseniške občine g. Bertonec, župana iz Dobjega g. Janšo, g. Križmana ter vse ostale delegate iz posameznih krajev.

Včerajšnje zborovanje je pokazalo močno in odločno zavest zastopnikov in članov slovenskega delavskega gibanja ZZZ, da ni kompromisa samo nepotrebnega, nego da kompromisa slovenski delavec ne sklepa in ga ne bo sklepal z nobenim drugim, kakor s slovenskim narodom in s slovensko zavestjo. Slovenski delavec bo šel ravno pot v boj za svoje pravice, šel pa bo skupno z ostalimi stanov slovenskega naroda, kadar bo šlo za narodna, kulturna, gospodarska in socialna vprašanja, ker le tako bo močan. Zadnji čas je že, da se slovenski delavec neha deliti v najrazličnejše frakcije vseh mogočih prepričanj, samo ne slovenskega, in zadnji čas je, da slovenski delavec sam spregovori ter da vrže iz delavskih središč navlaško, ki ni slovenska. Po nagovorih g. predsednika Prežljaja, znanega delavskega borca tovariša Gasserja, tajnika jeseniške ZZZ tov. Reinerja in po pozdravih slovenskih županov, so bile volitve okrožnega odbora ZZZ za predsednika je bil izvoljen tov. Ažman, za poslovednega tajnika pa tov. Gasser. Pod ta okrožni odbor spadajo krajevne organizacije na Jesenicah, pri Sv. Križu, v Breznici in v Gorjah. Nato je govoril še g. Pirih iz Ljub-

ljane močno mlado in zanosno slovensko in katoliško, kakor more misliti in delati vsak zaveden slovenski delavec.

Zborovanje ZZZ na Jesenicah je pokazalo, da je mlada ZZZ v našem kraju močna in odločna, da se v njenih vrstah zbira vse, kar slovensko in katoliško misli ter da ni daleč čas, ko bo to slovensko delavsko gibanje vodilo delavske nastope po slovenski podjetnosti.

Zakon o učnih knjigah spremenjen

Po zakonu o učnih knjigah za ljudske, meščanske, srednje in učiteljske šole iz leta 1929 bi se morale uvesti enotne učne knjige za vso državo. Sedaj je prosvetno ministrstvo na temelju pooblastil v finančnem zakonu za leto 1937-38 izdalo našt št sprememb. Po tem načrtu sta poleg državnih izdaj učbenikov dopustni po dve zasebni izdaji za vsak predmet, ki ju priporoči glavni prosvetni svet in odobri prosvetni minister.

Posebej se za šole v Sloveniji (dravski banovini) razpiše poseben natečaj za učbenike iz narodnega jezika in jugoslovanske književnosti. — Učne knjige v dravski banovini bodo imele slovensko besedilo; te iste knjige s srbskohrvatskim besedilom se bodo mogle uporabljati tudi v drugih banovinah. Za prevajanje daje odobritev prosvetni minister.

Odobreni učbeniki državne izdaje se bodo tiskali po potrebi glede na jezikovne posebnosti posameznih krajev.

Vuhred

Dne 5. marca 1938 poteče stopenideset let, odkar je ustanovljena samostojna župnija Vuhred in ne petdeset let, kakor je to naredil tiskarski škrtat v zadnji nedeljski številki.

Splošna sodba po Ljubljani je:

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Kirchfeldski župnik

Po Ansengruber-jevem odskram delu

te tako krasen, da ga mora videti vsak Ljubljančan. — Posebno navdušeno govori o njem ženski svet. — Le še par dni, zato hitite in ogledajte si ga! Rezervirajte si takoj potrebne vstopnice!

Župnik Fr. Žitnik

Preteklo soboto je v Stopičah pri Novem mestu mirno v Gospodu zaspal gospod duhovni svetnik župnik Franc Žitnik. Pokojni se je rodil dne 20. decembra 1884 v Smarju pri Ljubljani, v mašnika je bil posvečen dne 14. julija 1908. Eno leto je bil semeniški duhovnik v Ljubljani, nato pa štiri leta kaplan v Mokronogu. Iz Mokronoga je bil poklican v Ljubljano za škofijskega tajnika, kjer je ostal do leta 1917, ko je bil vmeščen na župnijo Stopiče. Za številne zasluge na dušnopastirskem polju je bil leta 1936 imenovan za škofijskega duhovnega svetnika. Bil je odlikovan tudi z redom sv. Save 5. razreda. Pokojni gospod župnik je bil goreč in skrben dušni pastir, priljubljen in spoštovan pri vseh svojih faranih. Pogreb bo danes ob 10 dopoldne v Stopičah. Naj mu sveti večna luč!

† Martin Vrečko

Prevorje, 24. januarja.

Martina Vrečko iz Zegra ni več. Njegovo trdno telo je do trpelo. Ni bilo kos hudi bolezni, ki ga je včeraj strla. Ob smrti zaslužnega moža se spominjamo njegovega skoraj 78-letnega težkega trudopolnega dela za ureditev svojega lepega doma, za rodbino in za javnost. Cele noči je prebdel, tuhtal in gruntal, kako bi se to ali ono zboljšalo

ali naredilo. Kot podnačelnik nekdanjega okrajnega zastopa je postavil 4 nova šolska poslopja, na Prevorju, v Zibiki, pri sv. Emi in pri Sv. Stefanu, kar je bilo v takratnih razmerah zvezano z mnogimi žrtvami in skrbmi. Največje njegovo delo je bila zgraditev nove ceste Sv. Urban-Zegar-Liščna, ki je bila otvorena oktobra 1929. leta. Če njega in pok. dekan Tomažiča ne bi bilo, te ceste še danes in še dolgo ne bi bilo. Pri vseh javnih delih, ki so mu vzela mnogo časa, ni pozabil svoje rodbine in svojega posestva, ki ga je tako uredil, da je vzor vseh v okolici. Bil je dolga desetletja župan, načelnik krajevnega šolskega sveta, šolski ogleda, podnačelnik okrajnega zastopa, 50 let cerkveni ključar, član cerkvenega konkurenčnega odbora itd.

Z njemu lastno pridnostjo in energijo se je povzpela tako daleč, da je bil med najuglednejšimi možmi svojega okraja ter so ga tudi njegovi politični nasprotniki upoštevali in visoko cenili. Bil je mož neprestanega dela. Njegova gostoljubnost je bila znana daleč preko mej njegove župnije.

Naj zadostujejo te vrstice kot skromen spomin na pokojnega moža, ki je lepo pripravljen za zadnjo uro odšel po večno plačilo k Njemu, ki pozna vse potankosti njegovega življenja in stremljenja. Pogreb pokojnika bo danes na Prevorju. — Naj v miru počiva, sorodnikom naše iskreno sožalje!

Največji hrast v Sloveniji podrt

Na Prežigalu pod Tepanjskim vrhom pri Slovenskih Konjicah je stal hrast, last kmeta Matije Napotnika, ki je največji v Sloveniji. V višini prs ga trije moški niso mogli objeti, marveč je bil obseg še za cel komolec večji. Za ohranitev tega edinstvenega slovenskega hrasta se je zanimala celo banska uprava in se pogajala z lastnikom Napotnikom, da bi to redkost ohranili. Do sporazuma pa ni prišlo. Sedaj ga je Napotnik prodal Huterju v Kočevje za furnirje. Podirali so ga štirje ves tedni. Poznavalci lesa trdijo, da je bil hrast star nad 300 let.

Roland Dorgelès:

Kaj sem doživel v Rusiji?

(Nadaljevanje.)

Vprašajmo se pa, kaj je napravil za revolucijo, odkar si je utrdil oblast? Zopet je uposlužil denarne obresti — ta osovraženi kapital, ki dela za le-nuše —; ravnateljem podjetij je vrnil avtoriteto; častnikom je vrnil čine; da bi zadovoljil kmete, je pripoznal dedovanje v ravni liniji in primerno količino zasebne lastnine. Skratka, vse tisto je zatajil, kar je objubil Lenin.

Niti na misel mi ne pride, da bi mu očital. V mrzlem, učenem nauku, ki ni upošteval človeške narave, je bilo treba marsikaj črtati. Popolnoma odobravam Stalinove praktične naredbe, a takoj poudarjam, da jih je uvedel po vzgledu kapitalističnega družabnega reda in da se Sovjetska zveza vztrajno bliža življenju, ki odgovarja človeški naravi.

Po dvajsetih letih, kar so prišli na oblast, se njih zemlja in ljudstvo še vedno borita z revščino. Prepričati nas hočejo, da je boljševizem prevzel carsko dediščino brez finance, industrije in trgovine. Vendar je to laž. Carska Rusija ni bila siromašna — siromašno je bilo le ljudstvo. Nasprotno, oktoberski zmagovalci so takoj razpotali z najplodnejšo zemljo in z najbogatejšimi rudninskimi zakladi; polastili so se ne le vsega javnega premoženja, marveč tudi zasebne lastnine, ki sega v milijarde; razveljavili so celo vse hipoteke, ki obremenjujejo proračune: pokojnine, rente, podpore, ali vse to jim ni omogočilo, da bi delavcem napravili znosno življenje, kakršno je v demokracijskih državah.

Nekoč se je narod potil, da so boljšari živeli v razkošju, danes umira, da se oblastnikom dobro godi. V SSSR so se vgnezdili milijoni birokratov,

ki tvorijo novo buržoazijo, aristokracijo v čepicah. Ti, ki so se okoristili, so se le na videz spremenili.

Ne bom našteval vseh izjemnih prednosti, s katerimi se more ponašati sovjetski delavec, eno samo bom omenil: prvega sovjetskega pisarniškega načelnika lahko ogovarja s »tovariš«. To je v resnici kolosalna pridobitev, ne?

Mužik je postal tovariš, ali v žepu je suša kot prej. Oficialni popotniki pripovedujejo ob povratku iz SSSR, da so jedli bravino in kurja bedra. Seveda, primojdun! Kadar boste sprejemali slavne tujece, jih ne boste gostili s pomijami. Če pa so prišli na primer zvečer, takole nenadoma, v kak brlog, kjer se je ob majhni petrolejski peči stiskala kopica ljudi? Vsi niti nimajo možnosti, da bi razpotali z eno skupno kuhinjo. Včas si morajo kar v sobi ali na hodniku ali na dvorišču pripravljati jed. Kaj taki brezbržni opazovalci niso videli, da večina delavcev je le enkrat dnevno v tovarniški obednici? Zvečer jim zadošča skodelica čaja in koček kruha.

Tudi meni so razkazovali delavske naselbine z umivalniki in centralno kurjavo. Je kdo vprašal, kateri ljudje so vsega tega deležni? Delavci? Nikakor. Skrbno izbrani tehniki, propagandisti in klepetarji.

Poleg nekaj tisočev, ki imajo bodisi zaslužene bodisi nezaslužene prednosti in ki se dajejo fotografirati na obrežjih Krima ali na verandah počivališč, pa so še milijoni in milijoni drugih, ki žive v blatu in se nikdar ne najedo do sitega.

Radovedneži vsega tega ne vedo. Propagandni film jim prav gotovo ne bo pokazal.

6

Vse skupaj me je tako presunilo in prevzelo, da sem postal skoraj krivičen. Celo kar je dobrega, se mi zdi osovraženo.

V SSSR se na primer utegne inteligentnega delavca izven svojega poklicnega dela baviti s študijem. S tega vidika je to nedvomno napredek, kajti kultura ne sme biti pridržek enega samega stanu. Toda kaj naj rečemo o poklicnih tečajih, ki so vsiljeni drugim delavcem? Čemu je dobro, da se ročni delavci uče tehnični minimum, ki ga prav nič ne potrebujejo, in da delajo izpite kot otroci?

En večer so tečaji, ki jih priredi osebje mostrov, naslednji dan so sobranja, ki jih organizira stranka, ravnateljstvo ali sindikat. Vsi, pa naj imajo potlej še tako malo želje in volje, se morajo udeleževati neskončnih debat o načrtu, o ustavi, o organizaciji dela, program tega pa ne smejo opustiti pouka v politiki, gramatiki, ki je postala mužikov abecednik. Vtis imaš, da skušajo z vsemi sredstvi onemogočiti delavcu njegovo osebno življenje. Dihati, jesti in v prvi vrsti misliti mora skupno z drugimi.

Nepisemni človek se lahko izobrazuje v »normalni« šoli, karšno ima vsaka velika tovarna, kasneje vstopi v »kombinirano« šolo in če mu gre po sreči, lahko okusi tudi nekoliko višjo znanost. Toda koliko so vredni taki stari združniki, uradniki in inženirji? Sovjetska industrija bridko pogreša izvežbanega kadra, zlasti odkar so odšli Nemci. Zle posledice se hudo čutijo. Še letošnje poletje je bila Moskva štirinajst dni brez plina, ker inženirjem ni prišlo na misel, da se morajo važnejši stroji od časa do časa očistiti.

Več slabih tehnikov kakor tudi delavcev je bilo kazensko poslanih v azijske tovarne, pa se ni nobeden pritožil. Neki letalski inženir pa je imel vendarle manj sreče. Po lastni zamišli je zgradil krmilo na vojnem avionu, ki je bil pripravljen za poskuse. Toda naprava se je slabo izkazala, ubitih je bilo več oseb. Krivca so potem obsodili na smrt.

Sovjetska zveza se živo zanima za mladino — otroški vrtci, gledališča za otroke, taborišča —,

hkrati pa popolnoma zanemarija stare ljudi. Kaj je v predmestjih bolj žalostnega, kakor dolge vrste oslabilih in sestranih starcev? Če skušajo fotografirati kakšno skupino, ti ne pusti miličnik ali civilni čekist; če se ti pa le posreči, ti bodo na meji dotično ploščo zaplenili.

Gotovo ne moremo trditi, da bi v Franciji — v Nemčiji in Angliji pa še celo ne — družba storila svojo dolžnost in tako zagotovila delavcem dostojno življenje, a Sovjetska Rusija se je za to vprašanje še veliko manj brigala.

Država skrbi samo za zanesljivost; za tiste, ki jim bodo po smrti zavili krsto v rdeče ogrinjalo. Sindikatni organiziranci, ki so vpisani v Socialni zavarovalnici, imajo pravico do pokojnine, ali ta se izplačuje kot tretjina njih zadnje plače; s štiridesetimi ali petdesetimi rublji na mesec ne morejo ne živeti ne umreti. A nobene privatne službe ni, ki bi jim v stiski pomagala. Beračenje je strogo zabranjeno, kajti beračenje človeka ponižuje — — —

Velika umrljivost lajša delo ljudskega komisarjata za socialno skrbstvo: med vsemi evropskimi državami boš videl v Sovjetski zvezi najmanj starcev.

Nič te bolj ne gane, nič ne spravi tako v razdraženost kakor salamska naivnost in preproščina rdečih mušikov, ki mislijo, da so srečni.

Tudi mene je takoj zapeljalo to prijazno in hkrati strahotno ljudstvo, jasno in globoko kot njegove svetle oči. Dajejo več nego imajo in sanjarijo, namesto da bi pametovali. Ali nemara denar dela iz ljudi sebičnež? Saj ga vendar nimajo, država bdi nad njim.

Lahkomiselni in mučni rod, visoki dvigi in nizki padci. Navzile bedni usodi ne jenjajo upati. Ne veste, ne v kaj ne v koga. Včas so pričakovali srečo, ki jo je objubiljal pop v oblaku kadila, zdaj z isto vero pričakujejo objubljeni raj na zemlji. Na Rdečem trgu se je edinole božjepotna smer spremenila: od bazilike Vasilija Blaženega se je preokrenila k Leninovemu mavzoleju.

Drobne novice

Kalendar

Torek, 25. januarja: Spreobrnjenje Pavla; Anonija, mučenica. — Sreda, 26. januarja: Polikarp, škof; Pavla, vdova.

Novi grobovi

† V Ljubljani je včeraj umrl gosp. dr. Ivan Modic, višji sodni svetnik v pokoju, rezervni kapetan in odvetnik. Pogreb bo v sredo, 26. t. m. ob pol 4 popoldne iz mrtvašnice na Stari poti na pokopališče pri Sv. Križu. Blag mu spomin! Zaljubljeni naše globoko sožalje!

Osebnosti

Na tehnični fakulteti slovenskega vseučilišča je bil diplomiran za inženirja kemije gosp. Marcel Zorica. Cestitamo!

Od naših v Franciji

Merlebach, 23. januarja.

Komaj smo dobili v Merlebach slovenskega učitelja g. Jančiča, z njegovo družino, že ji moramo izraziti sožalje. Umrla je namreč 16. t. m. v Studenem pri Postojni mati Jankovičeve gospe. Kako dobra, priljubljena in vzorna krščanska slovenska žena je bila pokojna, je razvidno iz nagrobnega govora, ki ga pričujočemu v izveščku: Zvonovi pojo žalostno pesem. Plemenito skrbno krščansko mater devetih otrok spremljamo k večnemu počitku. Pred nekaj leti, ko je bila stara 75 let, je obhajala zlato poroko. Veliko je pretrpela. V prvih letih zakona so ji umrli trije otroci. Med svetovno vojno je trepetala za svoja dva sinova, ki sta bila na fronti. Tona je obležala na vojnih poljanah, Ivan se je vrnil, pa ne zdrav. Vojna je bila kriva, da je pozneje podlegel zavratni bolezni in zapustil tri otroke, katerih zadnji se je rodil šele po očetovi smrti. Dve hčeri pokojnice sta odšli po večno plačilo kot žrtve poklica. Bili sta bolniški sestri-usmiljenki, ena v Ljubljani, druga na Dunaju. Dve hčeri še živita, ena danes spremlja ljubljeno mater na zadnji poti, druga pa živi daleč v tujini in morda niti se ne ve, da ji v tem trenutku pokopavajo dobro mamico.

Gospoj učiteljici, ki mnogo dobrega stori za naša dekleta na tujem, izrekamo naše sožalje. Vsemogočnega pa prosimo, naj podeli blagi pokojnici večno plačilo.

Istočasno sporočamo žalostno vest, da je umrl naš sorojak Stepec Dominik, doma iz Čateža na Dolenjskem, v bolnišnici na Hochwaldu 22. t. m. Bil je star šele 40 let. Umrl je po zelo kratki bolezni, previden s sv. zakramenti. Zapušča ženo in enega otroka, katera izražamo naše globoko sožalje. Pokojnik naj počiva v miru!

— Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju, nudi pogosto naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita skozi osem dni dnevno po 3–4 kozarce zaželjeno odprtje in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod »Franz-Josefovo« vodo.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br 15.485, 25. V. 35

— Dr. Andrej Štampar odhaja v Ameriko. Znani reformator zdravstvene higiene v Jugoslaviji, načelnik socialnega ministrstva v p. dr. Andrej Štampar, ki je uspešno deloval na tem polju že na Kitajskem in si pridobil enake zasluge kot podpredsednik zdravstvenega odbora pri Zvezi narodov, odhaja sedaj v Ameriko. Tja ga je pozvala Rockefellerjeva ustanova, naj bi predelava na več znamenitih ameriških vseučiliščih o higieni.

— Obstreljen je bil 58-letni kajzar Ivan Kšestner, kajzar iz Oneka pri Kopivniku na Kočevskem. Strel mu je šel skozi levo stran telesa. Prepeljan je bil v ljubljanski bolnišnico.

— Prepovedan tisk. Z odlokom notranjega ministrstva je prepovedano uvažati v našo državo in razširjati v njej list »Svet svetov«, ki izhaja v Pragi.

— V Gorici in Trstu 4-dnevni avto-izlet po Vipavski dolini od 30. I. do 2. II. Prijave in plačila do 26. I. sprejema »Družina božjega svetca«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

— Zagrebški bančni uradniki za pokojninsko zavarovanje. V soboto popoldne je bila v zagrebški mestni zbornici skupščina zagrebških bančnih, zavarovalnih, industrijskih in trgovskih uradnikov. Zborovanje je postavilo zahteve: Naj se oživi in okrepi akcija za zakonito uvedbo 6 urnega neprekinjenega delavnika; revizija zakona o pokojninskem zavarovanju; zasebnih nameščenec naj se izvede tako, da bo pokojninsko zavarovanje razširjeno na vse zasebne nameščenice; karentna doba za pokojnino naj se za moške zniža na 35 let, za ženske na 30 let. Moški naj dobe pravico do pokojnine vsaj s 60. leti starosti, ženske pa s 55. leti; zamujena leta naj bi se mogla dokupiti; v smislu zakona naj se takoj ustanovi pokojninski zavod v Zagrebu ter naj se takoj izvedejo volitve v ravnanstvo.

— Konkurs dubrovniškega tramvaja. Kakor znano, je dubrovniški tramvaj, ki vozi med Dubrovnikom in Gružem, pred leti povozil več oseb. Tramvajska družba je bila obsojena na milijonsko škodo ponesrečenem Dubrovniški tramvaju je prišel v konkurz. Za upravitelja konkurza je bil imenovan dr. Saraka, ki je sedaj zahteval, da se mu poleg običajnega honorarja prizna tudi stroškovnik 180.000 din za izredno delo. Sprva je bilo to odklonjeno, dr. Saraka pa je nato odložil mesto upravitelja. Končno pa je dr. Saraka pristal na to, da ostane upravitelj konkurza, dokler se ne reši vprašanje njegovega honorarja.

— Brez težav deluje »Darmolt«. K temu prijetnost pri uporabi: nobenega kuhanja čajev, niti

požiranja kroglic in ne grenkih soli. »Darmolt« je okusen kakor čokolada. Ne poskušajte z nepreizkušenimi preparati, temveč uredite svojo prebavo s priljubljenim odvajalnim sredstvom »Darmolt«. Dobi se v vseh lekarnah. Reg. 25. 801/37.

— Dihurji proti kuncem. Na znanem hribu Marjanu pri Splitu so se zelo razmnožili divji kunčji, ki so temeljito požrli skoraj vse rastline, kar je bilo Splitanom hudo, ker pomenja zanje ta hrib več, kakor za Ljubljančane n. pr. Rožnik. Zato so kupili v Nemčiji 4 dihurje, ki so jih izpustili na hrib. Upeh je bil nepričakovan: v 10 dnevih so dihurji podavili nad sto kunccev. Splitani pričakujejo, da bodo dihurji v kratkem zatrli vse zajčje nagle. Bati pa se je, da se dihurji ne bi preveč razplodili in bi za zajci prišla na vrsto domača perutnina.

— Inženirski dom v Novem Sadu. Inženirska zbornica v Novem Sadu je sklenila naprositi mesto občino za brezplačno zemljišče, na katerem namerava zgraditi inženirski dom.

— Velike jate divjih gosi in rac so se pojavile v Bosanski Mostavini-Popovici. Rase in gosi beže z zamrznjenih madžarskih močvirij. Lovci v Bosni imajo pogosto izvrsten plen.

— Izvoz naše celuloze v Južno Ameriko zelo napreduje. Parnik »Atlantic« je v Šibeniku naložil 600 ton celuloze za Brazilijo, kar pomenja desetak največjih pošiljatev. V kratkem bo poslanih v Brazilijo še 1500 vagonov celuloze.

— Na ustju Neretve se množe nesreče parnikov. Tako je te dni nasedel na peščino italijanski parnik »Rafaelo Angelone«, kar je povzročilo, da je bil ladijski promet na Neretvi za cel dan ustavljen.

— Drzna tatvina v samostanu. V frančiškanskem samostanu v Makarski so tatovi vlomili v blagajno ter odnesli 50.000 din gotovine. Ta denar so frančiškani zbirali, da bi dogradili svojo cerkev, ki jo grade že 6 let. Presekava je dognala, da sta denar ukradla dva Slovence, namreč Edvard Bratina in Pavel Crkanec, ki sta bila blapca v samostanu. Pri Crkanecu so našli 15.000 din, za ostaneke 35.000 din pa domnevajo oblasti, da jih je Bratina izročil nekemu svojemu sorodniku iz Ljubljane, ki je bil pred nekaj dnevi v Makarski. Oba tatova sta bila aretirana in sta priznala tatvino. Oba sta izjavila, da sta vlomila z duplikati ključev v blagajno dvakrat in sicer sta prvič ukradla 30.000 din in drugič pa 20.000, obakrat, ko so bili frančiškani v cerkvi pri molitvi.

Marinirani RUSI

odlične kakovosti v pločevinastih dozah po 2½ litra, vsebuje 60, 70 in 80 rib, cena za dozo 45 dinarjev

postavljeno na vsako železniško postajo kupca, ako se naroči najmanj 6 doz, plačljivo po povzetju, dobite pri »NAŠI RIBI« SPLIT, proizvodnja mariniranih in prekaljenih rib

Ljubljana

V torek dne 25. januarja

Gledališče

Drama, Torek, 25. januarja: Zaprt. (Gostovanje v Celju: Simkovi.) Sreda, 26. januarja: »Gospodična Julija«, »Snubač«. Red A. Četrtek, 27. januarja: »Beraška operac.« Red B. Petek, 28. januarja: Zaprt.

Opera, Torek, 25. januarja: »Helteja«. (Smagradno srce.) Red B. Sreda, 26. januarja: »Linda di Chamounix«. Red Sreda. Gostuje gđ. Zvonimira Zupčevića. Četrtek, 27. januarja: »Seviljski brivci«. Red četrtek Petek, 28. januarja: Zaprt. Sobota, 29. januarja: »Madame Butterfly«. Gostovanje italijanskih lirskih pevcev Izven. Nedelja, 30. januarja ob 15: »Pod to goro zeleno«. Izven. Gostovanje gđ. Zvonimira Zupčevića. Znižane cene. Ob 20: »Traviata«. Izven. Gostovanje italijanskih lirskih pevcev.

Prireditve in zabave

Sedejeva družina v Ljubljani. Ob priliki 60 letnice pesnika Otona Župančiča priredimo spominski večer s predavanjem, deklaracijami in petjem v četrtek, dne 27. t. m., ob 8 zvečer v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12, I.

Prvonagrajeni film na letošnjem mednarodnem bienalu

Danes zadnjikrat!

Velika iluzija

Danes zadnjikrat!

Dokument o usodi človeštva in njegovih kast v svetovni vojni.

Bogat in aktualen predprogram: Iz zgodovine kitajsko-japonske vojne, — autentični prikaz potopa ameriškega vojnega broda »Panay«, žurnal, vesela menežarija itd.

Danes ob 16., 19-15 in 21-15 uri

KINO MATICA Tel. 21-24

Dekliški krožek prosvete Ljubljana-mesto ima drevi točno ob 8 sestanek pri Mikliču. Vhod s Kočevorske ulice. Tovarišice pridite vse!

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sužnik, Marjini trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10, in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Otroške nogavice, Karnižnik, Nebotičnik.

1. Katehetski sestanek bo drevi ob pol osmih v srebrni dvorani hotela Union. Na dnevnem redu bo razgovor o veroučnem načrtu za ljudske šole. Referira več gg. katehetov. — Pola za razpored šolske mladine pri velikonočni sveti spovedi je na mizi v društveni sobi Katehetskega društva. Odposlana bo cerkvenim predstojništvom 1. marca.

1. Šempetrskim župljanom v vednost. Ker bi se lahko zgodilo, da bi kdo zlorabil šempetrsko Vincencijevo in Elizabetno konferenco za zbiranje darov za reveže, sporočamo, da se mora vsak nabiralec izkazati s pooblastilom, potrjenim od šempetrskega župnega urada.

1. Splošno pozornost vzbujajo izločbe tvrdke A. & E. Skaberné, ki razstavlja za ženske in neveste razkošno izbiro zaves, blaga za mobilije, preprog itd.

1. Roza Schweiger, dentist-technik, je odsotna do 31. januarja 1938.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

NOVE KNJIGE: Hildur Dixelius, Sara Alelia, roman, prevedel France Vodnik (Leposlovna knjižnica), vez. 80 din. — Anton Coolen — Dora Vodnik, Brabantški rod, roman (Leposlovna knjižnica), vez. 55 din. — Erjavec Fran, Zbrano delo, III. zvezek (Zbirka domačih pisateljev — Domače in tuje življenja v podobah, 2. del), vez. 120 din. — Florence Barclay — Blaž Poznič, Rožni venec, roman (Ljudska knjižnica, 63. zv.), vez. 40 din. — Konč

Mimica, Pesem polja, povest, 10 din. — Komano-va, Stric s košem, I. povesti za otroke, vez. 18 din. — Dr. Iv. Matko, Mesečno perilo, 26 din. — Lavrin, Dostojevski-Nitsche-Tolstoj, vez. 80 din. — Edo Deržaj, Rjaveček, povestice za otroke s slikami, vez. 26 din. — Dr. Odar A., Katekizem katol. akcije, 5 din. — Dr. V. Fajdiga, Zadržati je treba (ob 3 letnici KA za dekleta), 8 din. — Občine dravske banovine v letih 1933–1937, 40 din. — Čapek Karel, Pogovor z Masarykom, vez. 80 din. — Vrane, Boj na požarniku (Biblioteka za pouk in zabavo), 10 din. — Jakob Zvan, Nova pota — doneski k protialkoholnemu gibanju, 10 din. — Vse te knjige dobite v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Celje

c. Ali še ne veste, da bo priredila drevi ob 8. ljubljanska drama v mestnem gledališču Kadelburgovo komedijo v treh dejanjih »Simkovič«? Če hočete preživeti res lep, zabaven večer, pojdite v Slomsko tolikovno zadrugo in si kupite vstopnico za današnjo predstavlo!

c. Kino Metropol, Celje: »Na Bulvaru«. Duhovita satira na ameriške bogataše v obliki operete, polna temperamentne glasbe. V nemškem jeziku!

c. Prea kuharska razstava v Celju. Za kuharsko razstavo vlade med obštvom, posebno pa med gospodinjami veliko zanimanje. Prijavilo se je že mnogo razstavljalcev. Razstava bo zelo zanimiva ne samo za gospodinje, temveč tudi za slaščičarje, hotelirje, gostilničarje in mesarje. Ne zamudite te poučne prireditve!

c. Sestanek Fantovskega odseka bo jutri v sredo ob pol osmih zvečer v Domu v Samostanski ulici. Na sporedu zanimivo predavanje. Vabljeni!

c. Kino Union predvaja danes film po znanem romanu Victorja Marqueritta »La Garconne«, ki prikazuje življenje dobro vzgojenega dekleta, katerega razočaranje privede na pot moralnega propadanja. Mladini prepovedano!

c. Odlična prireditel Družabni klub v Celju. V soboto zvečer je priredil Družabni klub v Celju pod pokroviteljstvom mestnega župana g. Alojzija Miheličiča svoje vsakoletno prireditve. Letošnja družabna prireditve pa je bila nekaj edinstvenega in je nad vse pričakovanje sijajno uspela. Vse-kakor pa moramo pohvaliti društvo Družabni klub, ki se je zavedalo svoje naloge in si dalo s to prireditvijo odlično pečat. Prav je, da pomagamo našim revežem na vse načine. Družabni klub pa, ki je odločil čisti dobiček te prireditve siromakom, je s tem postal klub, v katerega bo marsikdo vstopil že zaradi socialnega dela. Družabni klub je s to prireditvijo dal pobudo tudi številnim drugim društvom, da prav tako tudi ona, če prirede slične prireditve, določijo čisti dobiček revežem. Prireditel Družabnega kluba so počastili tudi g. minister dr. Miha K r e k, župan g. Alojzij Miheličič, okrajni glavar g. dr. Ivan Zobeč, podpolkovnik g. Hra-stelj ter številni zunanji in domači gostje. Polna dvorana Narodnega doma je z zanimanjem poslušala uvodno Parmovo pesem »V petju oglasimo!« in Gounodovo koračnico iz opere Faust, ki jo je z elanom in s popolno dovršenostjo zapel pod odličnim dirigentom g. Avgustom Cererjem ob spremljevanju pri klavirju g. Zvonka Lenardona Celjski oktet. Sopranistinja g. Marjanca Kalanova, katero je spremljala pri klavirju g. prof. Marekna Sancin-Pizakova, pa je navzoče s svojim zvokom in milodonečim glasom navdala z občutki, ki jih dobi človek, ki posluša umetnike. Prav čedno je zadelon po dvorani lep glas tenorista g. Mirka Modica, ki nam je zapel Pavčičovo Serenado in Foersterjevo »Pesem iz opere Gorenjski slavček«. Koncertna pevka gđ. Štefka Korenčanova nam je s svojim krasnim, izsolanim glasom zapela Puccini-jevo »Arijo Mimi iz opere Boheme«. Zadnjo točko pevskega koncerta pa je zaključil Celjski oktet, ki je zapel Adamčičovo »Ljubica vstanic, narodno »Po gradinje in Mirkoovo »Kolo«. Celjski oktet je s svojim nastopom pokazal, da obvlada tudi naj-težje pesmi Zelimo, da bi se še večkrat pokazal v javnosti.

Maribor

m. Lep uspeh Zveze združenih delavcev. V tekstilni tovarni Ehrlich so se vršile volitve obratnih zaupnikov, pri katerih je odnesla zelena lista (Zveza združenih delavcev) zelo lep uspeh. Pri svojem prvem nastopu v tej tovarni si je pridobila 129 glasov ter 3 obratne zaupnike, obe nasprotni listi pa tudi samo 3 zaupnike. Prav tako sta bila potem izvoljena starešina in tajnik zaupniškega zbora iz vrst pripadnikov Zveze združenih delavcev.

m. Mariborsko državno pravdnštvo v lanskem letu. Lani je bilo prijavljenih državnemu pravdnštvu 5642 primerov, od tega je bilo obtoženih 1379. Zavarovalni in preiskovalni zapor je drž. pravdnštvo odredilo v 531 primerih. Obtoženih je bilo vsega skupaj 1936 oseb, od tega jih je bilo 272 v preiskovalnem zaporu. Obsojenih je bilo od obtožencev 1094 oseb, od tega 420 na pogojne kazni, popolnoma oproščenih je bilo 207.

m. Poravnava Ljudske tiskarne. Včeraj je bil na sodišču v Mariboru sestanek upnikov Ljudske tiskarne. Lastnikom se je posrečilo pridobiti večino med upniki ter jih pregovorili, da so pristali na poravnavo 40% terjatev, plačljivih v teku enega leta.

m. Dvodnevni kletarski tečaj bo na Vinarški in sadjarski šoli v Mariboru 4. in 5. februarja. Tečaj bo teoretičen in praktičen ter bo trajal oba dni od 8 do 12 ter od 13 do 18 in je brezplačen. Namenjen je predvsem praktičnim vinogradnikom. Zanimanci naj se predhodno prijavijo z dopisilco. m. Gostovanje Vladimirja Skrbinka. V četrtek gostuje v tukajšnjem gledališču bivši član, sedaj glavni režiser skopljanskega gledališča, g. Vladimir Skrbinek, v Križevici drami »Gospoda Glembajevci«.

m. Slovensko obrtno društvo v Mariboru priredi v soboto, dne 5. februarja zvečer v Narodnem domu družabno prireditev, na katero vabi vse obrtnike in njihove prijatelje.

m. Podlegel opeklina. Pred nekaj dnevi smo poročali o tragični nesreči, ki je pri Sv. Ani v Slov. goricah zadela vinčarja Valentina Šobra. Ponoči ga je zalotil z družino požar ter so si jedva oteli golo življenje. Ko je skušal iz gorečega svinjaka spraviti svinje, se je sesulo nanj žareče tramovje. Strašno opečenega so izveliki gasilci iz ognja ter ga spravili v mariborsko bolnišnico, kjer pa mu niso mogli pomagati. Zvijal se je nekaj dni v strahoviti bolečinah, včeraj zjutraj pa jim je revež podlegel.

m. Gregorčičev večer je priredil fantovski odsek na Pobrežju v soboto zvečer. Večer, katerega so se udeležili sami fantje v izredno lepem številu, je v vsakem oziru uspel ter je pokazal, da je organizacija na Pobrežju že krepko vsidrana.

m. Občni zbor SKAS bo jutri, v sredo zvečer ob 20 v prostorih Delavske zbornice.

m. Smrt stare meščanke. V Gosposki ulici 26 je umrla ena najstarejših mariborskih meščank, hišna posestnica in vdova po umrlem urarju gospa Ana Fehrenbach. Dosegla je starost 81 let. Naj počiva v miru!

m. Na ledu si je zlomil nogo. Huda nesreča je zadela 23 letnega tekstilnega delavca Ivana Zižeka, ko je včeraj zjutraj stopil na dvorišče, je na ledu zdrsnil ter si je pri padcu zlomil levo nogo v gležnju. Reševalci so ga spravili v bolnišnico.

m. Drzno rokovanje na Dvorčakovi cesti. V noči na ponedeljek je bil izvršen na Dvorčakovi cesti drzen vlom v urarno g. Pšundra. Okrog 3 zjutraj je nepoznan zlikovec udaril s kamnom po debeli izloženici šipi ter je razbil, nato pa naglo pobasal nekaj pokromanih ur, zlatih verižic in zlato žensko zapestno uro ter pobegnil. Povzročil je okrog 3000 din škode. Za vlomilec manjka za enkrat vsaka sled.

m. Nepoštena služkinja. Pred okrožnim sodiščem sta se vršili včeraj dve razpravi proti nepoštenim služkinjam. Prva se je zagovarjala 25 letna Marica Fabijan iz Sladkega vrha. Obtožena je bila zaradi tatvine, in sicer je dolžna njen bivši gospodar trgovec Josip Šef, da mu je odnesla 9900 din in 100 šilingov. Trgovec je pogostokrat opazal, da mu izginja denar iz zaklenjenih omare, pa ni mogel dolgo priti tatu na sled. Obtoženka je tatvine le delno priznala. Obsojena je bila na šest mesecev strogega zapore, pogojno na štiri leta. — Nato je prišla na vrsto 58 letna Ljudmila Stark iz Segovcev. Služila je pri Ivanu Novaku na Pobrežju ter ga je nekajkrat okradla. Ima na vesti še druge tatvine ter je bila obsojena kot stara grešnica na podrguc letu robije, po prestani kazni pa ima še dve leti pridržka v prisilni delavnici.

m. V Mariboru letos 9908 volivcev. Mestni popisovalni urad je končal popravilo volivnih imenikov. Letos bo imel Maribor 9908 volivcev, za 47 več kakor lansko leto. Število volišč ostane tudi zanemarljivo, in sicer so v I. okraju 3 volišča, v II. 3, v III. 2, v IV. 1, v V. 5, petnajsto volišče pa je določeno za javne uslužbenke, ki so uslužbeni v mestu, pa stanujejo v okolici. V zadnjih letih se opaža zanimiv pojav, da število volivnih upravičencev v mestu ne narašča tako, kakor je bilo to v letih 1928–1933. To je znak, da se ljudje ne naseljujejo več v takem številu v mestu. Pač pa se opaža, da je število javnih uslužbenec, ki stanujejo v okolici ter volijo v mestu, nena-vidno poraslo. To je znamenje, da se v mestu zaposleni ljudje čimdalje bolj naseljujejo v okolici.

Gledališče

Torek, 25. januarja ob 20: »Veronika Deseniška.« Red B.

Artiče

Ljudsko gibanje. V minilem letu je bilo v naši župniji rojenih 29 otrok (15 moških in 14 ženskih). Umrlo jih je 19 (9 moških in 10 ženskih). Porok je bilo 11.

Smrtna kosa. Dne 17. januarja smo ob veliki udeležbi župljanov spremlili k večnemu počitku g. Joneza Deržančiča, posestnika v Dolenji vasi. Pokojnik je bil ugleden in spoštovan posestnik in oče veččlanske družine. Podlegel je dolgi in zavratni bolezni v najlepši moški dobi, star komaj 42 let. Naj počiva v miru! Hudo prizadeti družini naše iskreno sožalje.

Poroka. V nedeljo sta se poročila g. Hale r Mihael, občinski tajnik v Artičah, in gđ. Mo-lan Rezika. Ženin je bil vedno vnet član katoliških organizacij. Mlademu paru želimo mnogo sreče in blagoslov!

Izvoz lesa v Nemčijo

Veliko naraščanje aktivnega klirinskoga salda v prometu z Italijo je dovelo do nove preureditve odnosa med našo državo in Italijo. Nova ureditev pomeni predvsem udarec za izvoz našega lesa, kar se je čutilo že takoj v začetku leta, ko je ponehal ves izvoz lesa v Italijo. Nova ureditev pomeni veliko zmanjšanje izvoza lesa v Italijo, kar bo posebno občutno zadelo Slovenijo.

Na drugi strani pa so boljše izgledi za izvoz lesa v Nemčijo. Obisk predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Stojadinovića je ustvaril še ugodnejšo atmosfero za povečanje trgovinskih odnosov med obema državama. Tudi naraščajoči tečaj klirinske marke obeta nov dvig našega izvoza v Nemčijo, kar bo povečalo naš aktivni klirinski saldo, ki bo moral biti likvidiran z večjimi državnimi obdavčili v Nemčiji.

Na podlagi sklepa mešanega jugoslovansko-nemškega odbora l. 1937 v Dubrovniku je bilo določeno, da sme znašati izvoz lesa 11% vsega našega izvoza lesa v Nemčijo. V okviru tega odstotka se tudi izdajajo devizna dovoljenja v Nemčiji. V prvem tromesečju pa je bila razdelitev deviznih kontingentov za les v Nemčiji takale: okrogli hrastov les 216.000 mark, okrogli les drugega listnatoga drevja 904.000 mark, rezan hrastov les 1.620.000 mark, rezan les drugih vrst 720.000 mark, rezan les igličastega drevja 1.740.000 mark, hrastov les za sode 180.000 mark, bukov upognjeni les 186.000 mark, železniški pragoji iz mehkega lesa 50.000 mark. Redna kvota 11% za to četrt-

letje je znašala 3.185.000 mark ter je bila torej po gornjih podatkih prekoračena za okoli 60%, kolikor je znašalo prekoračenje v zadnjem četrtletju 1937. Ta prekoračenja gredo naravno v breme kontingenta za prihodnja četrtletja in so zaradi tega temu primerno urejeni tudi plačilni termini.

V takšnem položaju zasluži posebno pozornost zasedanje mešanega strokovnega odbora za les, ki se začne dne 26. januarja v Eisenachu. Sestavljeni sta že obe delegaciji za to zasedanje in je naša delegacija že odpotovala v Eisenach (Turingija). Našo delegacijo tvorijo: upravnik Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine g. dr. Sava Obradović, naš zastopnik v evropski lesni konvenciji inž. Dubravčič, gl. ravnatelj šipada g. dr. Ulmansk, glavni tajnik Zveze industrije v Ljubljani g. dr. Golla in tajnik Zveze lesnih industrijev v Zagrebu g. Mako Mautner.

KINO SLOGA

Telefon 27-30

Danes premiera velikega glasbenega filma:

BAL V METROPOLU

Glavne vloge v tem filmu imajo prominentni filmski umetniki: Viktorija v. Balasko Heinz v. Cleve, Heinrich George, Hilde Weisner. Ljubzen bolečina, žalost in sreča so mojstersko podani v tem filmu.

Avstrijski šiling se je v Ljubljani in Zagrebu malenkostno okrepil na 8.59—8.69, dočim je v Belgradu beležil 8.58—8.68.

Grški boni so beležili v Zagrebu 29.15—29.85, v Belgradu 29.40—31.10.

Nemški čeki so nadalje narasli na naših borzih na 14.40—14.60, nadalje so v Zagrebu beležili za konec januarja 14.355—14.555, za sredo februarja 14.35—14.55, za konec marca 14.40—14.60.

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 3.655.138 din, na belgradski borzi 7.234.752 din. V efektivnih izkazuje Belgrad prometa 899.927 din.

Ljubljana — tečaj s primom

Amsterdam 100 h. gold.	2405.16—2419.75
Berlin 100 mark	1736.03—1749.91
Bruselj 100 belg.	729.14—134.21
Curih 100 frankov	906.45—1008.52
London 1 funt	215.26—217.31
Newyork 100 dolarjev	4281.01—4317.83
Pariz 100 frankov	142.77—144.21
Praga 100 kron	151.43—152.54
Trst 100 lir	226.24—229.33

posojilo Drž. hip. banke 100—101, Trboveljska 225—250.

Zagreb, državni papirji: 7% invest. posojilo 96—100, agrarni 56 denar, vojna škoda promptna 437.50—438 (436), begluške obveznice 83 denar, dalmatinski agrarni 81 denar, 4% severni agrarni 56 denar, 8% Blerovo posojilo 95.50—98, 7% Blerovo posojilo 87.50—88, 7% posojilo Državne hipotekarne banke 100 denar, 7% stabilizacijsko posojilo 93 denar. — Delnice: Priv. agrarna banka 221 blago, Trboveljska 220—250, Narodna šumska 20 blago, Gutmann 60 blago, Tovarna sladkorja Bečkerek 650 blago, Osješka sladkorna tovarna 175 blago, Dubrovačka 400 denar, Jadranska plovba 405 denar.

Belgrad, državni papirji: agrarni 57.50—60, voj. škoda promptna 437.50—438.50 (437.50), za konec februarja, marca in aprila 437 denar (437.50), begluške obveznice 84—85.50 (?), dalmatinski agrarni (81.50), 4% severni agrarni (56.50), 8% Blerovo posojilo 95.50—96.50, 7% Blerovo posojilo 88 denar, 7% posojilo Državne hipotekarne banke 100 denar, 7% stabilizacijsko posojilo 94 denar. — Delnice: Narodna banka 7.775 blago (7.760).

Dunaj. Kljub majhnemu prometu je bila danes tendenca čvrsta. V kulisi so bili že v začetku vsi tečajni razen bivše Južne železnice in Stega višji ter so tudi kasneje narasli. Večji tečajni dobilek izkazujejo Felten, Rima in Wagner, izgubo pa prioritete Donavsko-savsko-jadranske družbe in Stega. V zgradbi je bilo znatno povpraševanje za prvenstvene delnice kreditnega zavoda in madžarske papirje, kar je povzročilo dvig tečajev, narasli pa so tudi tečajni kovinskih delnic ter nekaterih specielnih vrednot. Izgube so bile nepomembne. Zaključni tečaj (v oklepajih sobotni tečaj): Donavsko-savsko-jadranska 60.40 (60.73), avstrijske stavbne srečke iz l. 1926 18.40; delnice: Creditanstalt 299 (296), Narodna banka 169.50 (172), Donavsko-savsko-jadranska 16.20 (15.95), Steg 20.85 (21.20), Stewag 30, Magnesit 88.75 (89), Trboveljska 26.38 (26.20), Alpine 40 (39.70), Rima Murany 70 (67.90), Sieyr-Daimler-Puch 225 (219.50), Semperit 83.40 (82.75).

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% invest. posojilo 97—99, agrarni 57—60, vojna škoda promptna 437—439, begluške obveznice 83—84, 4% severni agrarni 51—53, 8% Bler. pos. 96—98, 7% Bler. pos. 87.50—88.50, 7%

Novi zakon o izvršbi

Koliko prejemkov se lahko zarubi

Novi zakon o izvršbi in zavarovanju, ki je stopil s 1. januarjem 1938 v veljavo, je prinesel znatne spremembe glede izvršbe na denarne terjatve. Te spremembe bodo z veseljem pozdravili dolžniki, kajti najnižji znesek, ki je nezarubljiv pri uradnih in zasebnih nameštencih, je znatno višji kakor doslej, ko so veljale omejitve, določene še v prvih popojnih letih. Določbe so te:

I. Državnim civilnim in vojaškim uslužbencem, bodisi, da so aktivni ali upokojeni, je moči zarubiti tretjino plače in ostalih prejemkov ali pokojnine, vendar jim mora ostati na leto 6.000 din. Ta določba velja tudi za njih rodbine, ki uživajo rodbinske pokojnine, in za nameštence, ki so v drugi javni službi (n. pr. v občinski, samoupravni ali verskosamoupravni), ter za duhovništvo vseh pripoznatih ver. Pri ugotavljanju tretjine se pri posvetnih in samostanskih duhovnikih poleg stalne plače upoštevajo še dohodki nadarbin in srednji letni znesek pristojbo, ki si jim neposredno dajejo za opravljanje obrednih dejanj.

Pri vseh omenjenih osebah se pri ugotavljanju plače ali pokojnine ne prišteje tisto, kar prejmejo v denarju ali v naravi za poravnane stroškov, povzročenih z njih javno službo. — Pogrebščina se lahko zarubi samo za plačilo pogrebnih stroškov. Podpora ob smrti take osebe je nezarubljiva.

II. Kar velja za javne uslužbence, velja tudi za trajno nameštene osebe v zasebni službi. Katere službene razmerje se smatra za trajno, je v izvršilnem zakonu nasproti dosedanjim določbam zelo preprosto in razumljivo urejeno: za trajno se smatra tisto službeno razmerje, ki mora po zakonu, pogodbi ali običaju trajati vsaj leto dni, ali pa, če je za prenehanje potreben najmanj trimesečni rok. V isti meri so zarubljive osebne pokojnine, rodbinske pokojnine in odpravnine, ki jih dobijo zasebni nameštenci, njih vdove in otroci od zasebnih delodajalcev, ali pa osebne pokojnine, rodbinske pokojnine in vzgojnine, ki jih dajejo zavodi ali družbe svojim članom ali njih rodbinam.

III. Pri vseh ostalih nameštencih (ki torej niso v državni, javni ali duhovniški službi, niti niso trajni zasebni nameštenci) in pri delavcih, se sme zarubiti tretjina zaslužka ali dnevnice mezd, vendar jim mora ostati dvajset dinarjev na dan.

Pri ugotavljanju tistega dela prejemkov, ki se ne sme zarubiti, se mora vrčnati tudi vse tisto, kar dobi nameštene kot kakšno drugo (ne denarno) imovinsko korist (n. pr. službeno stanova-

nje, deputati in podobno). Pri tem je vse eno, ali se določajo prejemki (zaslužek) po času ali pa akordu. Odbijeta se pa vrednost uporabljenega materiala in znesek plačanih stroškov. Prejemki v naravi (n. pr. službeno stanovanje) se računajo po običajnih cenah v kraju prejevanja.

Ker mora tretji skupini ostati na dan 20 dinarjev, bodo brezuspešne ruševje proti vsem, ki ne zaslužijo skupno 600 dinarjev na mesec. — Med take je treba šteti večino tovarniškega delavstva, kmečke in mestne dinarje, hlapce, dekle in služkinje.

IV. V zaščito izterjavanja preživnin ima izvršilni zakon glede zarubljivih zneskov znatno drugačne določbe, in sicer v korist tistim, ki jim preživnina gre po zakonu. Pravica, zahtevati preživnino na temelju zakona, pripada otrokom proti staršem, siromašnim staršem proti otrokom, nezakonskim otrokom proti roditeljem, nezakonski materi proti nezakonskemu očetu za vzdrževanje za čas prvih šest tednov po porodu, zakonski ženi proti možu, kakor tudi brez krivde ločeni, nujnemu dediču, ki je po zakonu od nujnega deleža izključen, pa ima pravico zahtevati preživnino; dalje pripada ta pravica preživnemu zakonu.

Naši prežutkarji ne spadajo v to posebej zaščiten skupino. Njim namreč preživnina ne pripada po zakonu, marveč po dogovoru, ki so ga sklenili s prevzemniki.

Če se torej rubijo dohodki zaradi plačila preživnin na temelju zakona, se sme zarubiti še polovica tistih dohodkov, glede katerih je bilo zgoraj rečeno, da se ne smejo zarubiti. Skupinama pod I. (javnim uslužbencem) in II. (trajno nameščenim zasebnim uslužbencem) se sme torej zarubiti še ena tretjina prejemkov (skupaj dve tretjini), vendar jim mora ostati 3000 dinarjev na leto. Skupini pod III. (ne trajno nameščenim zasebnim uslužbencem in medznim delavcem) se sme prav tako zarubiti še ena tretjina prejemkov, ostati jim pa mora 10 dinarjev na dan.

V. Za dolžnike z nizkimi prejemki pomenijo te nove določbe ogromno zaščito. — Zakon hoče tistim, katerih dohodki ne dosegajo 600 din na mesec, zagotoviti ta znesek kot eksistenčni minimum za njih življenje neprikrasno.

Ko upniki predlagajo ruševje dohodkov, morajo navesti tudi okoliščine, ki so odločilne za presojo, koliko dohodkov se dolžniku sme, oziroma ne sme zarubiti.

Proti tiskarskemu monopolu

Predstavniki tiskarstva iz vse države, zastopniki po Zvezi organizacij tiskarskih podjetij Jugoslavije, predstavniki tiskarskega delavstva po Zvezi grafičnih delavcev Jugoslavije, vseh faktorjev po Združenju grafičnih faktorjev Jugoslavije, vseh knjigarstev in papirničarjev po Združenju trgovcev s knjigami in papirjem savske in dravske banovine, privatna založništva in založniki, predstavniki knjigovozov, zastopniki po Združenju obrtnikov za mesto in okraj Zagreb, in končno predstavniki Obrtne in Trgovinsko industrijske zbornice v Zagrebu so razpravljali ob udeležbi delegatov iz Ljubljane, Zagreba, Splita, Osijeka, Novoga Sada, Belgrade in Sarajeva na svoji konferenci, ki je bila dne 23. januarja 1938 v Zagrebu, o osnutku Uredbe o ureditvi državnih tiskarn kraljevine Jugoslavije. Po obširni razpravi o vsem besedilu imenovanega osnutka so nesporno ugotovili, da ta načrt določa popolno monopolizacijo izdajanja, tiskanja in prodajanja vseh tiskovin za državo, državne in samoupravne urade, dalje enako monopolizacijo šolskih knjig vseh državnih šol, monopoliziranje risank, vezbank, pisank, učil za vse šole in podobnega, in končno posebno izdajanje zakonov, uredb in pravilnikov tako, da se bodo smatrala samo besedila teh izdaj za avtentična.

Zaradi tega bi utrpela ogromno škodo zasebna tiskarska podjetja, knjigarne, papirne trgovine, knjigovozne, založniki in izdajatelji, ki se danes bavijo s temi posli in, vršeči to svojo misljo, izvršujejo tudi svoje gospodarsko poslanstvo, obenem pa zaposlujejo pri tem delovanju kulturno in ročno

delavstvo vseh panog, ki so v zvezi s tem delovanjem.

Z nameravanjem monopoliziranjem izdajanja, izdelovanja in prodajanja navedenih tiskovin bi nastala samo velika brezposelnost v vrstah teh gospodarskih panog, ki že itak niso zadosti zaposlene, temveč bi bilo to gospodarstvo s svojim delavstvom tudi materialno uničeno, ker bi državne tiskarne uživale ugodnost neplačevanja carine, prevoza, taks, državnih in samoupravnih davščin in bi mogle prevzemati tudi privatna dela. S tem bi se ne oškodovale samo kulturna privatna delavnost, temveč tudi državne finance, ker privatna podjetja ne bodo imela zaslužka in zavoljo tega ne bodo mogla plačevati davka, carin, taks in ostalih javnih in samoupravnih dajatev, dočim z druge strani državne tiskarne ne bodo mogle v isti višini odškodovati države in ji zagurati te dohodke.

Iz vseh teh razlogov so primorani zbrani predstavniki organizacij protestirati proti takemu načrtu uredbe in pozvati vse prizadete, da se priključijo temu protestu, in vrhu tega apelirati na vso javnost, zlasti še na vse kulturne ustanove.

Ker so zbrane prizadete organizacije zavzele proti načrtu omenjene uredbe svoje konkretno stališče in ker imajo tudi obrazložene konkretne predloge, bodo o svojem stališču obvestile vse merodajne činitele in vso javnost, ministra prosvete pa bodo prosile, naj osnutek uredbe umakne in naj predloži uredbo šele po zaslišanju vseh prizadetih korporacij, kar naj se zgodi z ustmeno anketo, ki jo je treba sklicati čim prej.

Mariborski mesarji zborujejo

Maribor, 24. januarja.

Združenje mesarek in klobasičarskih mojstrov v Mariboru je imelo včeraj popoldne svoj redni letni občni zbor, ki je bil letos v Ptuj. Občnega zbora se je udeležilo mnogoštevilno članstvo, tako iz Maribora, kakor Ptuja in pripadajočih okrajev. Vodil je zborovanje poselevodeči podpredsednik združenja industrije Tavčar med letom iz zdravstvenih razlogov odstopil. Zelo obširno poročilo o položaju in delu mesarske stanovske organizacije je podal agilen tajnik g. Julij Novak. Iz tega poročila posnemamo:

Področje združenja se je v preteklem letu zmanjšalo, ker so se izločili okraj Dravograd, Murska Sobota in Lendava, včlanjeni so v njem še obrtniki iz obeh mariborskih, ptujskega in ljutnemskega okraja ter mariborskega in ptujskega mesta. Obrt je prijavilo lani 21 članov, odjavilo 12; vsega članstva je 214, ki zaposlujejo 227 pomočnikov in 97 vajencev. Hudo borbo je imela mesarska organizacija proti špeharjem z dravskega polja. Špeharstvo se je v zadnjih letih skoraj povsem spremenilo v obrtno prekupevanje in prodajanje hrvaških debelih svinj, dočim so bili špeharji privilegiji izdani z izrecnim dovoljenjem samo za vnovčevanje zaklanih svinj domače kmečke reje na mariborskem in ptujskem trgu. Mesarji odločno zahtevajo, da se tozadevno napravi red. Konjunktura je bila v pretečenem letu v splošnem tako slaba, kakor še nikdar. Upeh organizacije je,

da se je mesarjem v krajih izpod 20.000 prebivalcev priznalo pavšaliranje predobnine. Sprejemanje vajencev bi se moralo omejiti, pa tudi njihovi izobražbi bi bilo treba posvečati več pažnje. Obrtno-nadaljevalne šole ne ustrezajo svojemu namenu. Morale bi imeti svoje lastno učno osebje, pa tudi svoja šolska poslopja. Potrebno je preosnovanje zavoda za pospeševanje obrti, zlasti pa njegove poslovalnice v Mariboru. Z zadovoljstvom ugotavljajo mesarski mojstri, da so naleteli pri sedanjih občinski upravi v Mariboru na večje razumevanje, kakor pri prejšnji. Nedostaki v klavnicah se odpravljajo, modernizirala se je hladilnica in upati je, da se bodo upoštevale tudi druge upravičene želje mesarskih mojstrov glede klavnic. V ospredje stopa vprašanje nove tržnice. Mesarji bi bili zato, da se ta zgradi na prostoru sedanjega bogoslovja na Oljavnem trgu, čim bi se bogoslovnica preselila v nove zgradbe, ki se grade pod Kalvarijo.

Predsednik nadzorstvenega odbora g. Radi iz Maribora je predlagal odobritev računskega zaključka ter podelitev razrešnice upravi, kar je bilo soglasno sprejeto. Občnemu zboru, ki je pokazal veliko stanovsko zavednost mesarskih mojstrov, je prisostvoval tudi član zbornice TOI g. Jos. Berlič.

Borza

Dne 24. januarja 1938.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 237.20—238.80.

Kulturni obzorik

Vzori slovenskih fantov

Izdala Zveza fantovskih odsekov v Ljubljani. Misijonska tiskarna Groblje—Domžale, 68. str.

V tej knjigi pisec na drobno podaja vzore in načela, ki se po njih ravna in po katerih presegajo vse življenjske pojave fantje, včlanjeni v ZFO. Knjižica ima izrazit pečat načelnosti, jasnosti in odločnosti. Na prvi strani knjige stoji izjava, da je Bog temelj fantovske organizacije in da organizacija iz te osnove presoja prav vse človekovo dejanje in nehanje na zemlji. V tej presoji pa fante vodi Cerkev, ki se ji brezpogojno klanja in se podvrže njeni avtoriteti zlasti še zato, ker jim je Cerkev tudi mati slovenskega naroda. Zato brez oklevanja izjavljajo: »Cerkev je ZFO varna voditeljica v vseh verskih in nravnih stvareh, pa tudi v prosvetnih, gospodarskih in socialnih stvareh nam je njeno mnenje odločilno. Tu velja za nas načelo brezpogojne pokornosti.« Tako je nujno vsak član ZFO postavil pred alternativo: ali — ali; ali hočem služiti dosledno vzorom nadnaravnega božanstva — otroštva božjega, ali pa postane suženj strasti in omahljivi trs, ki ga veter maje semtertja. Slovenski katoliški fantje hočejo služiti le Kristusu!

Fantje v ZFO izpovedujejo za brzdanje nestalnosti mladinskega gibanja natančno opredeljena pravila in strumno disciplino ter viteško svojega članstva do bratov, do ženskega spola, do nasprotnikov in tudi do sovražnikov. Morda bi kdo iz teh izjav sklepal, da je to organizacija mrkih in mračnih janzenistov. Pa to ni tako. Saj na strani 16, pojejo »sv. Frančiškom Asiškim veselo« »Soudno pesem« in Složsko veselo popevko

postavljajo za vzor svojega veselja in razigrane mladosti! Tudi telesno vzgojo priporočajo. So pa proti modernemu oboževanju telesnosti, proti sodobnemu akrobatstvu in rekordstvu. Hočejo le, da je v zdravem telesu zdrava duša!

Zanimivo je njihovo gledanje na znanost in umetnost. Ne priznavajo popolne avtonomnosti niti prvi niti drugi, ker ne priznavajo nobenega »od Boga doela« nezavisnega kulturnega področja. Pri teh besedah bi vsakdo ugetil misliti, da v tem pogledu knjiga povsem izhaja iz Mahniča in njegove železne logike do kraja. Toda naslednji odstavek nas prepriča, da ne odrekajo umetnosti izploh vsake avtonomnosti, marveč da velja njihova izjava le »brezbožni prosveti« in vzgoji, nepravni umetnosti, krivičnemu gospodarstvu in nasilni politiki. Vsaki od teh več človekove kulture priznavajo samonikle postave, »a početnik in poslednji namen vsake vede je Bog, ki je Resnica in Modrost samac.

Nato pisec obsoja na dolgo in potanko kapitalizem in komunizem in se izreka za krščansko rešitev sedanjega socialnega zla, ki tare slovenstvo, po gestu krščanske ljubezni in pravice, sledeč znanim okolišnicam Rerum novarum in Quadragesimo anno, ki se jima brezpogojno podreja.

Na drobno razpravlja tudi o družini in stanovih, ki naj se vsi zopet pokristjanijo.

Posebno poglavje je posvečeno razglabljanju o slovenstvu in jugoslovstvu. Vse slovenske katoliške fante opominja, da morajo biti zvesti in čisti člani slovenskega naroda in iti za velikimi močmi našega naroda. O jugoslovstvu pa izpoveduje ZFO tole načelo: »Jugoslovstvo pomeni slovenstvo, hrvatstvo in srbstvo skupaj, vsebino vseh treh narodnih kultur. Jugoslovstvo nas bodri (prav vzpodbuja), da delamo neumorno Slovenci za slovenstvo, Hrvati za hrvatstvo, Srbi za srbstvo. Vsem trem pa bodi vrhovno načelo, da se hočemo drug drugemu duševno približevati in drug drugega v dobrem posnemati. Slovenci naj

posnemamo Srbe in Hrvate, Hrvati in Srbi pa nas Slovence in se spoštujemo med seboj! Zato je jugoslovstvo nerazdružljiva skupnost treh bratov, ki hočejo v skupni narodni državi delati za skupno omiko... Le tisti Slovence je pravi Jugoslovani, ki iskreno spoštuje in ljubi slovensko omiko in slovenski jezik. Če bomo znali prav ljubiti svoje domače slovensko bistvo, bomo tudi prav ljubili skupni naš jugoslovanski dom.«

O prevažnem razmerju slovenstva do katoličanstva izjavlja knjižica ZFO tole jasno stališče: »Brez katoličanstva je pojmovanje slovenske narodnosti nepopolno, ker ima bistvene duhovne vrednote — ne samo verske, ampak tudi splošno prosvetne — od katoličanstva.« Katoličanstva po tej jasni izjavi ne štejemo za del slovenstva, marveč imamo od njega take bistvene lastnosti, da bi bilo brez katoličanstva pojmovanje naše narodnosti pomanjkljivo, ker se je v teku zgodovine katoličanstvo z absolutno večino našega naroda kar najostreje spojilo. V nadaljnjem obravnavam pisec z nacionalnim šovinizmom in megleno internacionalnostjo, se izreka za korporativni ustroj države, se toplo zavzema za slovensko idejo, zlasti za Ciril-Metodovo misel, in konča z vero v svetovno obdobje božjega kraljevstva na zemlji.

Knjižica je za današnje razravanost in nenačelnost izredno pomembna.

F. Jesenovec.

Sestdesetletnica Otona Zupantiča med Čehoslovaki. — Vsi vodilni češki časopisi so se spomnili šestdesetletnice našega pesnika Otona Zupantiča. Najbolje ga je počastil pesnik Josef Hora, ki se je pred tedni mudil med Slovenci, in sicer s prevodom njegove »Dume« v Lidovih novinah ter pesmi »Slap« v »Českem slovu«. Odlomke iz Dume« je recitiral tudi pri svojem obisku v Ljubljanski drami. Poleg »Slapa« je v »Českem slovu« izšel tudi daljši članek dr. O. Berkopca o pesniku Zupantiču. Članek o njem je prinesla tudi »Na-

rodni politikac, ki ga je napisal univ. prof. dr. J. Pála, v »Narodnih listih« pa urednik dr. V. Sis. Tako so Čehi lepo proslavili slovenski kulturni jubilej ter upamo, da bo tako poznanje Zupantičeve lirike čimprej rodilo izbor iz njegove lirike v češkem jeziku. — Ob tej priliki omenjamo, da je v isti številki »Českega slova« napisal pesnik Hora tudi članek o svojem bivanju med Slovenci pod naslovom »Nas imajo radi« ter podnaslovom »Pravski študent med Slovenci«, v katerem pravi, da »v nobenem slovanskem jeziku ne zna toliko ljudi češko, kakor med Slovenci, kar ob koncu še stopnjuje« »Nikjer na vsem svetu se ne govori toliko češko, kakor v Sloveniji«.

Slopesetletnica pesnika lorda Byrona je 22. t. m. proslavila vsa evropska javnost. Vsak, kdor je kdajkoli imel stik s književnostjo, je na vsakem koraku naletel na byronizem kot literarno strujo oz. kot izvor najrazličnejših romantičnih prvin vsega XIX. stoletja in najmočnejšo literarno revolucijo v začetku XIX. stoletja. Med Slovenci je nji podlegel nekoliko tudi Prešeren. Je to sproščenost individualizma, obup in upor, junštvo in samota, sentiment, glavno pa protest proti vsem predsodkom in proti nravnim, kakor tudi socialnim vezem, ki so omejevale prostost tedanjega človeka. Po rojstvu plemenitosti, hrom in nagnjen že po svojih prednikih k avanturi in izjemnostim in vseh stvareh, je imel velik vpliv v svojih govorih v parlamentu, kjer se je zavzel za delavce, pa tudi za enakopravnost verstev v angleškani državi. Slaven je postal s svojo pesnitvijo »Child Harold«, v kateri je zarodek nove individualistične romantike, byronizma, ki je pozneje tako oplodil vso svetovno književnost. Pozneje si je zaradi svojih čudnih nagnjenj razbil zakon, pobegnil iz Anglije ter se v tujni posvetil samo pesništvu, dokler se ni prijavil kot prostovoljec grškim upornikom in umrl v Missolongah na koleri, star nekaj čez štirideset let. Kot pesnik je eden najvažnejših evropskih pesniških pojavov.

Ali je bil Othello res črni Zamorec?

Junaki, ki jih nikdar ni bilo, navdušujejo pesnike in pisatelje

Othello, beneški Zamorec, ki ga je v svoji dramati ovekovečil angleški pesnik Shakespeare, je bil baže v resnici docela drugačen človek, kakor pa ga popisuje angleški pesnik. Vendar je njegovo ime postalo nesmrtno, ker ga je pesnik tako popisal. Francoski strokovnjaki so se namreč začeli ukvarjati z mislijo, ali je bil Othello res Zamorec. In so dokazali, da se je Shakespeare hudo zmotil, ker je preslabo razumel italijanski jezik. Tisti tragični junak v Benetkah se je namreč pisal Othello Maurizio. Ime Maurizio pa so že tedaj radi krajšali in so ga zato imenovali rajši »Moroc«, kar pomeni »črnik ali Zamorec. Tudi Shakespeare je to tako in zato napačno razumel ter je iz Benečana Othella naredil Zamorca. Dandanes je sicer docela vse eno, ali je bil Othello črn ali bel, glavno je umetniška figura, ki jo je ustvaril pesnik. Othello in »črni Zamorec« sta dandanes tako zvezana pojma, da si enega brez drugega niti misliti ne moremo, pa naj si učenjaki tisočkrat dokažejo, da je bil Othello bel. Sicer pa učenjaki tega še niso nepobito dokazali, čeprav ima njihova domneva precej verjetnosti.

Nekaj podobnega se je zgodilo tudi z junaškim Švicarjem Viljemom Tellom, ki je njemu in njegovemu junaštvu na čast nemški pesnik Schiller naredil lepo dramo. In vendar so učenjaki dokazali, da tega Viljema Tella nikdar ni bilo na svetu in da je vse, kar se piše v pesmih o njegovih junaških dejanjih, le plod narodnih pripovedk o junakih. Dasi pa Viljem Tell nikdar ni živel, bo ostal živ vzgled junaštva in ljubezni do domovine.

Kemični uspehi na Angleškem

Navadno pravimo, da je nemška kemična industrija najboljša v Evropi in da je zaradi tega Nemčija v prihodnji vojni najnevarnejši sovražnik. Kakor pa sedaj poročajo z Angleškega, se tudi angleška kemična znanost more ponahati z velikimi uspehi.

Ko so pred kratkim znanstveniki ogledovali največjo angleško kemično tovarno in njene velikanke laboratorije (Imperial Chemical Industries — Državna kemična industrija), je njen ravnatelj Rogers navedel nekaj uspehov tega velikankega zavoda: Nove tovarne imajo 21 laboratorijev s 100 delavskimi sedeži. Res je sicer, da so na primer Nemci kemično začeli izdelovati prav dobre umetne smole, umetne kremence ter dobre nadomestke za steklo in podobno. Toda angleška industrija teh podjetij pa je znala izdelati docela prosojno umetno steklo, »perspex« imenovano. Obiskovalcem so pokazali kakih 70 cm debele cilindre tega stekla, pa so skozi to debelino lahko brali še tako droben časopisni tisk. Tako prozorno je to steklo. To novo steklo pa ima še to prednost, da je še enkrat lažje kakor dosedanje steklo. Medtem ko se navadno steklo tako rado razbije, se pa angleško steklo nikakor ne da razbiti.

Zato je angleško novo steklo kaj primerno, da iz njega vlijejo leče za naočnike. Obiskovalcem so pokazali tudi fotografske posnetke, ki so bili posneti skozi leče tega stekla. Tako se je izkazala angleška kemična industrija glede stekla.

Ni manj ni važna iznajdba novih barv za svetlo barvanje volne in pavole ali bombaža.

Vsi ti izsledki so zelo pomembni. Koliko pa je angleška kemična industrija našla novih stvari, katerih nikakor ne more obesati na veliki zvon, ker jih bo porabila za vojsko.

V ognjenik je padel

Na ognjenik Etna sta napravila izlet dva delavca, ki sta poskušala skakati čez razpokline v zemlji, iz katerih se je kadilo. Eden izmed njih je pri skoku padel v brezno in bil takoj mrtev, medtem ko je drugi obtičal na robu, kjer je moral tri ure čakati, da so ga rešili.

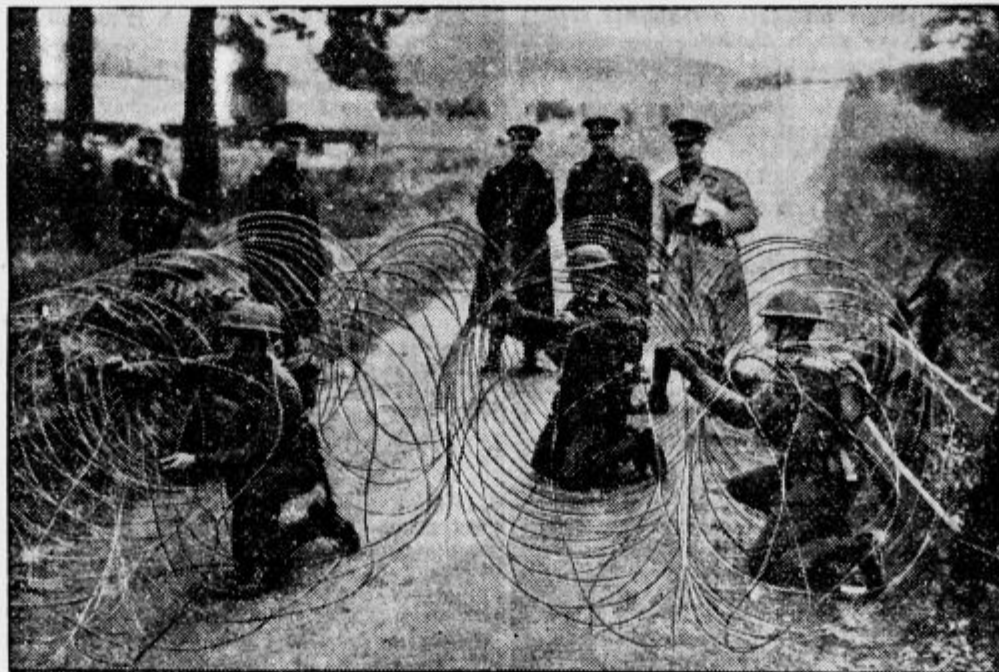
Tako se je zgodilo že marsikateremu junaku iz tega in onega romana. Vzemimo le junaka iz romana »Grof Monte Cristo«. Dokazano je, da tega in takega grofa nikdar ni bilo, čeprav še danes v trdnjavi If pred Marseljem kažejo celico, v kateri je bil zaprt. In obiskovalci jo občudujejo, medtem ko se za sosedno celico, v kateri je bil v resnici zaprt grof Mirabeau, niti ne zmenijo ne.

Tako domišljija in ustno izročilo deluje v življenju narodov, iz česar človek lahko nekoliko spozna dušo tistega naroda.

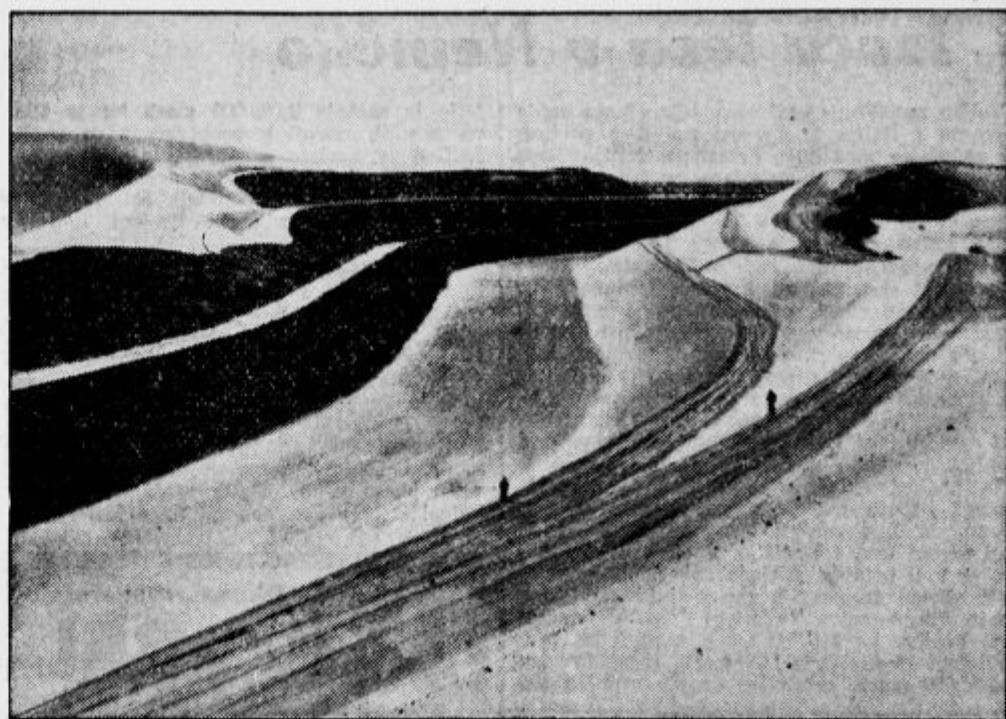
Nove freske v Pompejih

Neapeljski muzej je zopet obogatel za nekaj čudovitih dobro ohranjenih fresk, ki so jih izkopali iz zasutih Pompejev. Iz Pompejev je prišlo zadnja leta že toliko prekrasnih umetnin in vendar prihajajo še vedno nove in še lepše. Da je tam ohranjenih toliko lepih umetniških zakladov, ni nobeno čudo, saj se je pred 2000 leti v Pompejih zbiral ves imenitni in bogati Rim. Kakor hitro je napočilo poletje, so se bogati Rimljani, z njimi pa umetniki in znanstveniki, začeli seliti iz vročega Rima ter odhajati na letovišče v Pompeje ob morju. Rim, ki so blizu njega glasovita Pontinska močvirja poleti okuževala ozračje, je bilo poleti ne le vroče, marveč tudi nezdružljivo mesto. Zato je vse, karkoli je v Rimu imelo denar in veljavo, šlo iz mesta v hladnejše in bolj zdrave kraje. Zlasti so kot dobro letovišče ob morju sloveli Pompeji, kjer so bogataši gradili prekrasne poletne vile, v katerih so delali takratni umetniki čuda svoje tedanje umetnosti. Zato so v tamkajšnjih hišah pomembne stene, hodniki, stebrovje, tla, freske in mozaiki.

Freske, ki so jih sedaj nazadnje odkrili, so nenavadno sveže v barvah, kakor bi bile šele dandanes naslikane. Smisel teh slik je vseskozi vesel in šaljiv in je vse kakor moderno slikano. Iz tega se vidi, da sta šala in dovip vse čase enaka. Tako na primer vidimo na eni taki freski postarano rimske dame, ki prihajajo k tedanjim čarovnicam, da jim prerokujejo srečo. Prav kakor dandanes dame rade hodijo k vedeževalkam, da jim prerokujejo iz kart. En mozaik nam kaže še sliko iz tedanjega poučnega življenja: veselo karikaturu poučnih godcev. Na tej sliki je dobro ohranjen in čitljiv še slikarjev podpis: bil je Grk Dioskurides.

Angleška pehota razprošira po cesti takole žico, ki baže najbolj uspešno ovira tank pri napredovanju

130 kilometrov dolgi kanal skozi Ameriko, ki bo napajal najbolj suhe kraje severne Amerike. Voda bo prihajala iz glasovitega jezua Boulder, ki je narejen ob reki Kolorado.

Največja trdnjava na svetu

Singapore, največjo angleško pomorsko trdnjavo, bodo prve dni meseca februarja v dejanju preskusili. Anglija bo namreč tiste dni tamkaj priredila velikanske vaje armade, letalstva in mornarice. Te vaje naj preskusijo, ali je ta največja angleška trdnjava res neranjljiva.

Vodstvo teh velikanskih angleških vojaških vaj bo v ta namen zbralo tam blizu 27 vojnih ladij, med njimi križarke, rušilce in podmornice, kakor tudi veliko ladij, ki bo nosila letala. Vse te ladje bodo prišle od vzhodnoindijskih brodovij. Dalje bo na teh vajah sodelovalo kakih 100 letal, ki jih bodo zbrali od vseh strani, od meje Iraka do vzhodne Azije. Vojaštva bo poleg malajskih in indijskih polkov sodelovalo še 10.000 mož drugih čet. Pri tej veliki priliki bodo prvič zagrmel velike baterije z 38 cm in 45 cm topovi, kakor tudi nove protiletalske baterije. Vse to dragoceno in strašno orožje bo tedaj prvič preskušeno na terenu.

Ko bodo vaje končane, bodo nato dne 11. februarja slovesno odprli novo mornariško oporišče,

ki je zgrajeno znotraj nove trdnjave. K tem slovesnostim je napovedan tudi obisk treh ameriških križark, zaradi česar je na Angleškem velike veselje.

Angleško časopisje naziva trdnjavo Singapore največjo in najmočnejšo pomorsko trdnjavo sveta. Da je ta trdnjava namenjena le obrambi, je najboljši dokaz to, ker je celih 4600 km oddaljena od Japonske in 2600 km od Formoze, ki je najbližja japonska postojanka. Vsa trdnjava pa je veljala nič manj kakor 3 milijarde dinarjev in še ni vse končano. Mornariške naprave bodo dokončali šele prihodnje leto. V Singapuru bo napravljen plavaljoč dok za popraviljanje ladij do velikosti 50.000 ton. Poleg tega bo v Singapuru tudi tako imenovani »suhi dok«, ki je samo še eden na svetu večji od njega.

Zaradi službe božje v ječo

Sodišče v Darmstadtu na Nemškem je pred nekaj dnevi obsodilo na 4 mesece ječe zakonsko ženo Kaiser iz Dreieichenhaina, ker se ni hotela udeležiti uradno zapovedanega tečaja za protiletalsko varstvo, češ, da je tečaj ob takem času, da bi se ne mogla udeležiti zapovedane službe božje. Državni pravdnik je celo predlagal kazen 7 mesecev ječe zaradi sabotaže državnih zakonov.

Velika svatba judovskega rabina

V Podkarpatski Rusiji na Češkoslovaškem se je pretekli dni slovesno poročil newyorški judovski rabin Bernard Leifer s hčerjo podkarpatskega rabina Kanelo Weissa. Po stari judovski šegi je bila poroka ob solnčnem zahodu, torej ob petih zvečer. Končano je bilo že v popolni temi. V Bilki, kjer je bila ta judovska svatba, se je zbralo kakih 3000 povabljenih svatov. Vso ženitnino so posneli tudi v zvočnem filmu. Poročalo je osem judovskih rabinov. V začetku tega tedna se novoporočence vrne v New York.

Družinska plača na Angleškem

Londonski list »The Star« poroča, da se v zdravstvenem ministrstvu pripravlja postavni načrt, naj bi oženjeni nameščenci in delavci dobili večjo plačo v sorazmerju, koliko je njihova družina velika. Pobudo za ta načrt je dala velika tvrdka, katera že sedaj izplačuje vsem oženjenim delavcem in nameščencem, ki imajo več kakor po tri otroke, za vsakega nadaljnega otroka po pet šilingov doklade na teden. Ker en angleški šiling velja 12 dinarjev, dobi delavec za vsakega otroka na teden 60 din doklade.

Komunisti motijo vatikansko radijsko postajo

Kakor poroča katoliška »Corrispondenza«, so komunisti zadnje čase poskušali motiti oddajo vatikanske brezžične oddajne postaje, zlasti pa njene oddajne postaje na kratke valove. Motili so njena poročila, kakor tudi njene zveze z inozemskimi zastopniki Svete stolice. Motnje so se komunistom nekaj časa posrečile, naker je vatikanska postaja odgovorila s tem, da je uvedla posebne naprave, ki jih je izumil Marconi. S pomočjo teh novih naprav pa je docela nemogoče, da bi komunisti še mogli motiti.

»Eno cigaro na dan mu je zdravnik dovolila«

IVANHOE

St. 38.

Med razbojniki

Ko so torej razbojniki pregledovali, kaj je v mošnji, je Gurth naglo pograbil cepce in z njim tako oplazil poglavarja razbojnikov, da se je pri priči sesedel. Potem je še brž stegnil roko, da bi pobral mošnjo, pa so ga razbojniki prehiteli ter ga zgrabili.

»Pes!« je kričal poglavar. »To ti pošteno povrnem. Se poprej pa preiščemo stvari razdejenega viteza. Na vzenem mošnjičku so res vtikana hebrejska znamenja. Tale dedec je menda res govoril po pravici. Če je torej Jud odpustil vitezu, mu lahko odpustimo tudi mi, zlasti ker je nam v marsičem precej podoben.«

»Zakaj pa to?«, je povprašal eden izmed razbojnikov.

»Daj, saj je reven in razvedinjen, kakor mi. Svoj vsakdanji kruh si služi z orožjem in sovražni tempelskega viteza Brianda, ki je tudi naš sovražnik.«

»Prav«, so dejali razbojniki. »Ali pa naj tudi tale tiček odide, ne da bi ga malce oskubili?«

»Nak, ta pa ne, če ga boš mogel pobiti na tla,« je spregovoril poglavaru enemu izmed možakov. Gurthu pa je velel: »Ali morda znaš vihteti gorjačo?«

»Menim, da bi moral ti to najbolje vedeti,« je kratko odvrnil Gurth.

»Res, prav pošteno si znal udariti. Pa se še enkrat poskusi tamle z mlinarjem. Če njemu vzdržiš, lahko odideš z vsemi svojimi zlatniki vred.«

Oba borila sta se postavila drug zoper drugega, razbojniki pa so si v veseljem pričakovanju meli roke.

PO SLOVENSKI DOMOVINI

Školja Loka

Poroka. V nedeljo sta se poročila gđe. Marinka Potočnik, hčerka pokojnega trgovca iz nunskega predmestja, ter g. Albin Čerkvenik iz Viča, poročnik tukajšnjega planinskega polka. Poroka se je vršila svečano v farni cerkvi, kjer so mladima novoporočencema delali špalir častniki tukajšnje garnizije. Mladina novoporočencema, ki sta deležna v Loku splešnih simpatij, iskreno čestitamo.

Vzorno delo gasilcev. Na dan godu Nj. Vis. kraljeviča Tomislava se je tukajšnja gasilska četa udeležila svečane sv. maše, nato pa je bil 62 redni občni zbor. Iz poročil tajnika F. Pirca, poveljnika Pavla Bizovičarja in ostalih funkcionarjev se je videlo, da se je v loško gasilstvo zopet vrnil red in nemoteno delo. Sklenjeno je bilo letos kupiti prapor, ki ga bodo svečano blagoslovili z veliko prireditvijo na glavnem trgu, in sv. mašo ter ljudsko veselico. Opozarjamo že sedaj na to prireditev, kajti njen dohodek bo ves namenjen za nabavo gasilnega avtomobila, ki ga je novi odbor s predsednikom g. Šušteršičem Ivanom stavil za glavno nalogo letošnjega leta. S tem, da je zbor izvolil g. Šušteršiča za predsednika, je popravil krivico, ki mu jo je storil prejšnji režim, ko ga je nasilno odstavil z njegovega mesta. Gasilec želimo obilo uspeha in sreče pri njihovem delu.

Kranj

V proslavo rojstnega dne Nj. Vis. kraljeviča Tomislava se je udeležila v nedeljo gasilska četa v Kranju korporativno sv. maše ob pol enajstih. Gasilske čete v Tretenški in v Naklem so imele v nedeljo, dne 23. t. m., večje zborovanje. V Naklem so ob tej priložnosti razdelili več odlikovanj za dolgoletno delovanje v službi gasilstva. Na Bregu pri Kranju so priredili v isti namen gasilci v Gasilem domu slavnostno akademijo. Na sporedu so bile deklamacije, govor in lepa igra »Gasilec je najboljši«.

Požari v Kranju in okolici v letu 1937. V našem mestu je bilo lanske leto pet požarov, škoda je znašala 50.500 din. V okolici Kranja je bilo devet požarov. Pri vseh okoliških požarih je znašala škoda približno 275.000 din. Po gasilskih obvarovana škoda za okoliške in mestne požare v lanskem letu znaša 3.308.500 din.

Mokronog

Dne 19. XII. 1937 je tukajšnja šola priredila zelo lepo uspešno božičnico. Obdarovanih je bilo 112 najrevnejših šolskih otrok z oblekami, blagom, perilom in oblačili. Tudi vsi drugi otroci so prejeli majhno darilce v obliki zvezka ali evinčnika in bombonov. Prireditelj je bila omogočena zaradi velikodušne podpore banke uprave, občine Mokronog, tovarnarja g. Kalina, Kola jugoslov. čestit v Mokronogu, domačih trgovcev, gosp. sodniškega predstojnika, g. kaplana in podjetja »Bata« v Borovem. Pred božičnim drevescem so naši malčki deklamirali in zapeli božične pesmi. Po uvodnih besedah g. šol. upravitelja je nagovoril starše in mladino g. župnika Sladiča. S prelepo »sveta noč, blažena noč« je bila proslava končana. Prav toplo se zahvaljuje vsem darovalcem in učiteljskemu za sodelovanje šolskega vodstva.

St. Jernej

Gorelo je v torek jutraj pri hišarju in mizarju Slugu na Dol. Brezovici pri St. Jerneju. Pogorelo je dvije gospodarski poslopji; hišo so le s težavo rešili. — Pogoreli Sluga je imel gospodarska poslopja še nedavno zavarovana, a ko je zavarovalnica potekla, je žal ni obnovil, tako da je sedaj brez vsakih sredstev. — O varokih požara doslej še ni ničesar slišali.

Hripa je tudi letos precej razširjena po naši fari, a smrtnih žrtve doslej še ni zahtevala. Je pa tudi letošnja mokrotna in razmeroma topla zima zelo ugodna za širjenje sličnih epidemij. Vagon koruze je prejel te dni naša občina in jo razdeljuje ubožnejšim otrokom po 1 din 15 par. Tudi naročila za krompir sprejema občina in bo na razpolago naročnikom za spomladansko sajenje. — Upajmo, da bo občinska uprava tudi še dalje skrbela za prehrano svojih občanov, ker je zaradi slabe lanske letine pomanjkanje živeža ponekod že kar občutno in pri nekaterih družinah ljudje že sedaj, sredi zime naravnost stradajo.

Mozirje

Kmetijski tečaj. Kmetiška zveza je priredila za Mozirje in okolice kmetijski tečaj. Pri otvoritvi tečaja so bili navzoči poleg drugih tudi g. Steblovnik Martin, predsednik Kmetijske zbornice, g. Strucelj, načelnik okrajnega kmet. odbora in g. Tesovnik, predsednik okrajne kmetijske zveze. Uvodno predavanje je imel g. Ludovik Puš iz Ljubljane, ki je govoril o važnosti stanovske in strokovne izobrazbe, za njim pa je predaval šolski upravitelj Kotnik iz Rečice ob Savinji, ki je podal gospodarski zemljepis Jugoslavije. Predavanja so vsako sredo in petek od 2 do 6 popoldne v dvorani cerkvene hiše, in sicer od 4. februarja. Predavani se udeležuje stalno okrog 100 ljudi. Vedno večje zanimanje za ta tečaj pa dokazuje, kako naše ljudstvo stremi za gospodarsko prosveto in kako so taki tečaji neobhodno potrebni in koristni.

Rečica ob Savinji

Občinski proračun. Proračun za leto 1938/39 znaša 216.863 din. Proračun se bo kril s 45% doklado na državni davek. Ostali važni viri dohodkov so še: računski presežek nad 30.000 din, neiztirjani davki iz prejšnjih let okrog 40.000 din ter trošarina in takse.

Sodni uradni dnevi. V proračun se je vnesla tudi potrebna vsota za vzdrževanje sodnih uradnih dnevo v Rečici ob Savinji, počeni s t. aprila tega leta. Upamo, da nam bo višja oblast šla v tem pogledu na roko in našo tozadevno prošnjo ministrstvu toplo priporočila. S tem bo namreč ustrezno dolgoletni želji naših občanov, da ne bo potreba za vsako malenkost hoditi v Gornji grad ter da se bodo manjše sodne zadeve lahko opravile kar na sedežu domače občine.

Zadruga splavarjev je imela preteklo nedeljo svoj redni letni občni zbor. Pravo veselje je zavladalo med splavarji, ko jim je župan gospod Blekac sporočil, da je polovična vojna ob povratku iz južnih krajev splavarjem za letos že dovoljena. Občine našega okraja so se namreč že meseca novembra obrnile z vlogo na naša slovenska ministra glede polovične vojnje. Sedaj je zadeva vendar enkrat že v začetku leta ugodno rešena, ne pa, kakor se je to prakticalo prejšnja leta, ko je bila ta ugodnost izdana šele proti jeseni, tako da splavarji od tega niso imeli nikake koristi.

Velenje

Pokopali smo Stropnikovega Ivana iz Saleka. Komaj 24 let mu je bilo, pa lahko po pravici in s ponosom rečemo o njem, da je dopolnil veliko let. Bil je domačim vzoren sin in brat, v fantovskih vrstah pa zgleden fant od fare. Ko je prišel pred meseci bolan od vojakov, je silno vdano trpel. Pogreb mu je dal spričevalo o njegovem fantovstvu. V solzah sta se poslovila od njega Vrtanškov Gustl in Vožičov Lojze.

Gasilska četa je počastila rojstni dan visokega pokrovitelja kraljeviča Tomislava z lepo proslavo. Na sporedu je bila deklamacija, govor in igra »Ljubezen do bližnjega«. Obisk je bil lep. Ob tej priložnosti omenjamo, da je novi gasilski dom že pod streho!

Konice

Preko odra Društvenega doma je šlo že mnogo predstev, vendar je od vseh doživela največji uspeh Gregorinova igra »Kralj z neba«. Odigrane so bile štiri predstave pred popolnoma razprodano dvorano. Največji obisk je bil pri zadnji predstavi, pri kateri so bili glavni gledalci šolska mladina. Vsega je videlo igra 1750 ljudi. K četrti ponovitvi je prišel g. avtor Gregorin osebno. Pred koncem igre se mu je ob odprtem odru, na katerem so bili vsi igralci, zahvalil za pomoč pri vajah in za osebni obisk g. režiser Šariha, nakar mu je najmanjša igralca 3-letna Turkova izročila šopek s slovenskim trakom. V zahvali je g. Gregorin izrazil svoje zadovoljstvo z igralci, njih izvajanjem in ostalo tehnično izvedbo. Med ljudmi je veliko zanimanje za igro, radi česar se bo ponovila na evnečko. Glas o veličastni izvedbi predstave se je daleč razširil. Mnogi jo hočejo ponovno videti. Obetajo se obiski iz prav oddaljenih krajev. — Ko je ta Gregorinova igra tako razgibala ne samo vsi konjiški okraj, marveč še celo daljne kraje, se je porodila misel, da se priredi še drugo njegovo veliko delo »V času obiskovanja in sicer na prostem.

Liutomer

V nedeljo, dne 30. t. m., pridejo k nam gostovat igralci in pevci malonedeškega »Slovesnega prosvetnega društva«. Ob 15. nastopijo v Katoliškem domu z novim venčkom narodnih pesmi in nato z novo l. Oblakovo sodbino in zanimivo igro »V temotič, tridejansko dramo iz kmečkega življenja. Preteklo nedeljo je igra napravila globok vtis pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Ker je to društvo menda edino v okraju, ki še nima lastnega prosvetnega doma in zbira prav zdaj v ta namen, ga hočemo z obilno udeležbo podpreti v njegovem plemenitem stremljenju.

Studeneč pri Sevnici

Jeseni so začeli popravljati cesto oziroma klanc skozi vas Studeneč. Delo je zaenkrat toliko napredovalo, da se zope' lahko vrši redni promet. Spomnili bo pa treba delo nadaljevati. Zbirka za novo Baragovo semenišče v Ljubljani je končana. Nabrali smo okoli 1600 din, kar je izredno veliko za tako majhno in revno faro, kakor je Studeneč. — Na Ponikvah je umrla Ana Zupancič. Svetila ji večna luč!

Središče ob Dravi

Vojaški begunec v rokah pravice. Orožniška patrila pod vodstvom komandirja g. Franca Bizjaka je dne 15. t. m. prišla na svojem službenem obhodu tudi v gostilno g. Lovrenca Kosija. V gostilniški sobi opazita orožnika sumljivega tuja, ki je bil ravno zaposlen z dobrim obedom. Ker se ni mogel legitimirati, sta mu orožnika začela temeljito izpraševati vest. Našli so pri njem revolver z 8 naboji in 2 vitriha ter nekaj denarja. Izkazalo se je, da je ta postopač že dolgo zasledovani vojaški begunec Jurij Tomašič, ki je meseca decembra pobegnil od 19. art. polka v Čačku, in je v tem času zakrivil več vlomov in tatvin koles. Tudi v Središču se je pripeljal na kolesu, ki ga je ukradel v Koprivnici. Orožnika sta nevarnega ptica oddala pristojni oblasti, kjer ga čaka zaslužena kazen. Našim orožnikom pa želimo še več takih uspehov, saj se mod postopač, ki nas dan z dnem nadleguje, gotovo nahaja dosti takih, ki zaslužijo, da pridejo pod ključ.

Zagorje

Z občinske uradne deske smo posneli, da je do konca meseca vložiti naslednje prijave: Za pridobitno (doslej je vloženi le okrog 10 prijav, da ne bo nepotrebnih kazni, obetniki pozor!), za rentnino ter prijave za kolesa. Do konca tega meseca je dalje dvigniti pri davčni upravi karte za služkinje. Z ozirom na hudo kazen opozarjamo, da ne zamudite z nabavo!

Volivni imeniki so razgrnjeni do konca tega meseca med uradnimi urami na občinskem uradu. Volivce opozarjamo, da se pravočasno pozanimajo, so li vpisani ali ne!

Gasilsko slavlje na Jesenicah

Jesenice, 24. januarja. V nedeljo dopoldne je bil na Jesenicah pri industrijski gasilski četi prirejen pomemben gasilski praznik v počastitev rojstnega dne visokega pokrovitelja vsega gasilstva Nj. Vis. kraljeviča Tomislava. V zvezi s tem praznikom je gasilska zajednica podelila poveljniku in članom industrijske gasilske čete 9 odlikovanj in so bili zaprišeni številni novi člani.

Ob 8 sta se obe industrijski gasilski četi z Jesenice in Javornika udeležili sv. maše v savski cerkvi. Po sv. maši je bil zbor vseh članov pred industrijskim gasilskim domom, posebna deputacija pa je odšla na kolodvor, da pozdravi delegate gasilske zajednice. Gasilske čete so bile strumno postrojene pred gasilskim domom. Slavlja industrijske gasilske čete se je udeležil tudi generalni ravnatelj KID g. C. Noot, ki je na tovarniških tleh pozdravil došle predsednika dravske gasilske zajednice dr. Kodre in inspektorja inž. Dolence ter ostale došle delegate. Sledila je zapriseba novih članov, katero je izvršil jeseniški kaplan gospod Križman. Po prisegi je zbrane goste in gasilske tovariše nagovoril gosp. poveljnik Lukman in jih pozdravil v imenu zadržanega predsednika. Posebej je pozdravil predsednika gasilske zajednice in predstavnik slovenskega gasilstva gospoda dr. Kodre, generalnega ravnatelja KID gospoda C. Noota, jeseniškega kaplana Križmana, prokurista KID gosp. inž. Petroviča, inšpektorja gasilskih čet gosp. inž. Dolence, ostale delegate od zajednice in župe, zastopnike tiska in vse zveste gasilske tovariše. V svojem govoru je omenil rojstni dan visokega pokrovitelja kraljeviča Tomislava, v katerega počastitev je prirejen slavlje. Pokazal je novim članom vzore gasilstva in tovariškega dela. Pri gasilstvu nihče ne išče plačila, temveč je to idealno delo za pomoč bližnjemu. Nato je spregovoril predsednik dr. Kodre, ki je omenil, da se

je prav rad odzval vabilu na to slavlje, ki ga prireja gotovo ena najbolj vzornih gasilskih čet in odlična industrijska gasilska četa v zajednici. Govorec o vzorih gasilstva je posebej poudaril, da mora biti zavešt slovenskega gasilca najprej slovenska, da more potem biti močna jugoslovenska.

Potem je dr. Kodre v imenu zajednice razdelil odlikovanja. Gosp. poveljnik K. Lukman je dobil srebrni križec za zasluge v gasilstvu, najstarejši gasilski tovariši Činkovec, Krušič, Merlič, Andrejčič, Zwischenberger, Novak Gregor in Novak Tone, Velepič, Tavčar pa kolajne kot priznanja za dolgo zvesto delo. Odlikovance Anzele Franc pa je malo pred tem umrl in je bilo to priznanje izročeno svojem. Za odlikovanja se je zahvalil g. poveljnik, ki je poudaril, da smatra svoje odlikovanje za odlikovanje zvestega dela obeh industrijskih čet in deli svojo počastitev s svojimi zvestimi tovariši.

Po tem oficelnem delu v okrašenem gasilskem domu je bila v tovarniški kazi prirejena zakuska. Ob tej priložnosti je industrijska gasilska četa izrekla zahvalo odhajajočemu četnemu inženirju g. Seebacherju in mu v priznanje in za spomin poklonila malo darilce. Gospod poveljnik je posebej naglašal vestno delo inženirja, ki odhaja sedaj na drugo službeno mesto, kjer mu želimo v imenu vseh gasilcev najboljšega uspeha. Inž. Seebacher se je zahvalil za priznanje in želel novemu inženirju g. Briffachu, da bi mogel za koristi gasilstva delati še bolj uspešno po vzorih odličnega predsednika g. Lukmana.

Ker je bil napovedan ravno preboj visoke peči, je gosp. generalni ravnatelj povabil delegate, da si ogledajo plavž in plinske naprave. Gospod gen. ravnatelj je ostal z delegati zajednice tudi pri kosilu. Popoldne pa si je dr. Kodre v spremstvu ogledal gasilski dom in gasilsko četo pri Sv. Križu nad Jesenicami. Ta gasilski dom je najvišji v državi in leži 1000 metrov visoko v gorah.

Sport

Športne novice doma in drugod

Pokrito tenis igrišče je dobil Belgrad.

Prvo pokrito tenis-igrišče je bilo predano svojemu namenu v soboto v Belgradu. Tej slovesnosti je prisostvoval med drugimi ministri za telesno vzgojo narod g. dr. Miletič, maršal dvora g. B. Čolak-Antić in dr. Ob tej priložnosti so bile odigrane štiri double igre z naslednjimi rezultati: Radovanović-Grujić: T. Kukuljević-Lukić 6:2, 7:5; Radovanović-Jovanović: T. Kukuljević-Mogin 7:5; Radovanović-Lukić: T. Kukuljević-Grujić 6:4 ter Radovanović-Kumanudi: Mogin-T. Kukuljević 6:3.

Lovelock — doktor medicine.

Olimpijski zmagovalce na 1500 m pri zadnji berlinski olimpiadi, Južnoafrikanec Lovelock, je te dni bil promoviran v Londonu za doktorja medicine.

Svetovno prvenstvo v namiznem tenisu

v Londonu, kjer se je pričelo večerj tekmovalje za svetovno prvenstvo v namiznem tenisu, sodeluje 250 igralcev iz 16 držav. Nasprotniki, ki se bodo borili v zanimivih borbah, so porazdeljeni v dve skupini:

I. skupina: Anglija, Nemčija, Irska, Letonska, Avstrija, Poljska, Amerika, Wales.
II. skupina: Egipt, Belgija, Francija, Holandska, Jugoslavija, Litva, Českoslovaška in Madžarska.

Pokal brani Madžarska, ki bo naletela v svoji skupini na zelo nevarnega nasprotnika v Českoslovaški. Se hujših borb je pričakovati v prvi skupini.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Reka (smučarska sekcija). Članski sestanek, ki bi moral biti v četrtek, 27. t. m., odpade, pač pa naj se članstvo polnoštevilno udeleži obnove zborna v sredo, 26. t. m. ob 30 v gostilni Konzum, Glince, Tržaška cesta. Pridite prav vsi Načelnik.

Zveza slovenskih lahkoatletskih klubov v Ljubljani. Redna seja bo danes, v torek, dne 25. t. m. ob 30 v kavarni Miklič. Naproseni so vsi odborniki, da sigurno prisostvovaljo. Dnevni red: naše stališče do zveze v Zagrebu, naše stališče na bodoči skupščini, sporod dola v letu 1938 in organizacija atletike v dravski banovini. Ljubljanski klub: Ilirija, Planina, Primorje, Korotan, Hermes, Slozga, Svoboda se naprošajo, naj pošljejo po dva opolnoočena delegata. — Predsednik.

ASK Primorje, Ljubljana. Tem potom obveščamo vse aktivno članstvo, da se vrše redni treningi v telovadnici na učiteljsko vsak torek in četrtek od 17.45 do 19. ure. Cross-country treningi se vršijo na našem igrišču vsako nedeljo od 10. ure naprej. — Načelnik.

Foto večere za svoje člane bo priredilo tudi letos Osvobodno društvo SPD v svoji društveni foto temini na Aleksandrovici cesti 4-I. Prvi foto večer bo vodil g. prof. Ravnik Janko, ki bo obravnaval praktično posvetovanje. Vaje se pričenejo v petek, dne 28. t. m. ob 30. uri v društvenih prostorih. Interesente naj se predhodno prijavijo v pisarni SPD, ker more na enem večeru sodelovati le šest oseb.

SK Ilirija (lahkoatletika sekcija). Obveščamo vse atlete, da je ob torkih trening ob pol sedmih zvečer na klasični gimnaziji (Tomazova ulica). Istotom zvečer sestanek vseh v Ljubljani bivajočih dolgoptokov. Važno zaradi bližajočih se godnih tekov. Atleti iz Ljubljane bomo obveščali o vsem potrebnem pismeno. Vsi, ki imajo veselje do te panoge, naj se javijo pismeno na naslov: SK Ilirija, Selenburgova ulica 7.

Uradna vremenska poročila

Tujsko prometni zvez Slovenije, JZSZ, SPD

po stanju z dne 24. I. 1938

Rateče-Planica, 870 m: — 6, sončno in mirno, ozenjen sneg, v višjih senčnih legah pršilo, 35 cm, drsalnice in skakalnice uporabne.
Kranjska gora, 810 m: — 3, barometer se dviga, sončno, mirno, ozenjen, sneg, v višjih senčnih legah pršilo, 30 cm, skakalnice in drsalnice uporabne.
Dovje-Mojstrana, 660 m: — 5, sončno, mirno, snega 18 cm vršilo, 160 m: pršilo, 110 cm.
Bled, 501 m: — 2, barometer pada, sončno, mirno, sneg, 20 cm, na jezera drsalnice deloma uporabne.
Pokljica - Sporthotel, 1360 m: — 3, sončno, 30 cm pršila na 100 podlage.
Senjorjev dom, 1527 m: — 4, sončno, 15 cm pršila na 125 podlage v senčnih legah, zrnat sneg v sonč. legah.
Koča pod Kopo, 1377 m: — 4, sončno, vetrov, sneg 150.
Rimski vrtlec, 550 m: — 6, sončno, mirno, sneg, 35 cm.

Dodatno poročilo z dne 22. I. 1938:

Sv. Križ nad Jesenicami, 1000 m: — 4, sončno, mirno, 40-45 cm ozenjenega snega v senčnih legah, v višjih senčnih legah pršilo.
Jezersko, 890 m: — 3, sončno, mirno, 30 cm pršila na 40 cm podlage.
Dom na Mrzlici, 1118 m: — 4, sončno, 30 cm ozenjenega snega.

ZFO

I. slovanske smuč. tekme Zveze fantovskih odsekov

Prijave Čehoslovakov

Českoslovaški Orli so že prijavili svojo reprezentanco za I. slovanske smučarske tekme ZFO. Pod vodstvom br. Novotnyja, tehničnega referenta v smučarskem športu čehoslovaškega Orla, pridejo k nam ti-le tekmovalci: Vit Fousek, Bohumil Kosour, Emil Sladeček. Prvenstvo, ki bo prihodnja nedeljo v Krkonoših, bo odločil, kdo se pride z njihovo reprezentanco. V poštev prihajajo bratje: Václav Rypl, Miroslav Barton in Alojz Hanuš. Obžalujemo, da zaradi nezgode pri treningu ne bo mogel sodelovati eden najboljših smučarjev — tekmovalce čehoslovaške republike brat poročnik František Zajicek. Českoslovaška orlovska smučarska reprezentanca dospe preko Avstrije na Jesenice; točen dan prihoda nam še sporočijo.

Člane Zveze fantovskih odsekov, ki se nameravajo udeležiti tekem, opozarjamo, da se takoj prijavijo, ker prijavni rok že potече. Ravna je se točno po tozadevnih okrožnicah. Prav tako opozarjamo vse udeležence, ki se hočejo poslužiti našega posebnega vlaka za Planico v nedeljo, dne 13. februarja, da se najkasneje do 29. t. m. prijavijo ZFO.

Programi Radio Ljubljana

Torek, 25. januarja: 11.15 Ustna ura: Glasbeno predavanje: Jurij Fleisner (g. Pavel Kozina) — 12.00 Glasba: Glasba (piano) — 12.45 Poročila — 13.00 Opoldanski koncert: Radijskega orkestra — 13.30 Kosi Ivan igra na citre — 13.40 Judovski duhovnost (g. Fr. Terzešlav) — 15.00 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Etilna vrednot smučanja in njegov vpliv na vaukandno življenje (g. Jurij Piccoli) — 19.50 Zahvalni zvočni tednik — 20.0. Zupancič: Veronika Deseniška (izvajajo člani Narodnega gledališča v Ljubljani) — 22.00 Napovedi, poročila — 22.15 Za odhiti (igra Radijski orkester).

Sreda, 26. januarja: 12.00 Citre, mandoline, balalajke (piano) — 12.45 Poročila — 13.00 Napovedi — 13.30 Rad. sramel — 16.00 Glasba: ura: Bog čuva! Frski! križar pot in smaga naroda (Glasi rad. ig. družine) — 18.40 Industrija promega v Sloveniji (insp. g. Riko Kiler) — 19.00 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Naše nakdanje solstvo (Andreo Čurski, Zagreb) — 19.50 Rahovski kotiček — 20.00 Promocija iz ljubljanske opere — v I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmaz) — v II. odmoru: Napovedi, poročila.

Drugi programi

Torek, 25. januarja: Belgrad: 20. Koralni koncert, 20.45 Kon. koncert, 21.50 Veliki orkester — Zagreb: 20. Igra, 30.30 Klavir, 30. Sopran in orkester, 22.30 Ruske pesmi — Dunaj: 18.40 Mod. balada, 20.40 Igra, 21. Izmenjava italijan. in avstrij. programa, 22. Ples, glasba — Budimpešta: 20.25. Plošč, 21.45 Trio, 23.05 Jazz — Trst-Milan: 21. Izmenjava ital. in avstrij. programa, 22.00 Orgle — Rim-Rari: 17.15 Ples, glasba, 21. Rostandova igra — Cyrano de Bergerac — Praga: 21.05 Ork. Kone, — Pariz: 20. Auberjeva komič. opera — Fra Divolce — Berlin: 18.00. Rosenzweig skladbe, 30. Orkester, sekstet, sramel in solisti — Hamburg: 20. Anglijska orkestralna glasba, 22.30 Zahaven večer za anglijske mornarje — Bratislava: 20. Beethovenova opera »Fidelio« — Strasbourg: 21.30 Orkestralni koncert.

NENADOMA NAM JE DANES POPOLDNE UMRL NAS DOBRI MOŽ IN OČKA,
GOSPOD

DR. IVAN MODIC

VISI SODNI SVETNIK V POKOJU,
REZERVNI KAPETAN IN ODVETNIK

POGREB BO V SREDO, DNE 26. JANUARJA 1938, OB POL ŠTIRIH POPOLDNE
IZPRED MRTVAŠKE VEZE LEONISČA NA POKOPALIŠČE K SV. KRIŽU

V LJUBLJANI, 24. JANUARJA 1938

ERNA ROJENA GAČNIK, ZENA
HELI MODIC, STN — JELKA POR. ČERNEJ, HČI — DR. DARKO ČERNEJ, ZET
IN OSTALO SORODSTVO

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; izenilovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pletilna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Tepihe (tekače)

od 15 din. predposteljnike od 28 din naprej, preproge velike od 150 din, kokosove tekače, zavese za okna, posteljina pregrinjala, blago za prevleke pohištva nudi veliko izbiro najceneje nove specialna trgovina

F. I. Gorčar, Ljubljana, Sv. Petra c. 30
Pregrinjala kot zastore izgotavljamo takoj po nizki ceni!

Službe iščejo

Mizarski pomočnik
vesten in pošten — isče službo, vajen furnirane-
ga dela. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 1090.

Poštena prodajalka

priklupna in delavna, 21-
letna, isče službo kjer-
koli pri blagajni, pisarni
ali skladišču. Dopolne na
upravo »Slovenca« pod
»Poštena prodajalka« št.
1112. (a)

Službo dobe

Glavnega knjigovodjo in
saldakontista, izvežbane-
ga v kartotečnem knji-
govodstvu, sprejme veli-
ko podjetje na Gorenj-
skem. — Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Hiter de-
lavec« 730 (a)

Služkinjo

veščo meščanske kuhe —
sprejme uradniška druž-
na, Ponudbe upravi »Slo-
venca« pod »1. februar«
št. 1070. (a)

Prodajalko

isče - cvetličarna v Pri-
morju. Ponudbe s prepisi
spricelval na upravo »Slo-
venca« pod št. 1076. (b)

Notarsko uradnico

izvežbano, veščo steno-
grafije, sprejme notarska
pisarna v Ribnici. Ponud-
be upravi »Slovenca« pod
št. 855. (b)

Strojno ključavničarski

pomočnik se sprejme za
izučenje predlica. Pred-
nost imajo vojašine pro-
sti samski sinovi želez-
ničarjev. Učna doba je
brezplačna. Ponudbe je
poslati do 29. t. m. upra-
vi »Slovenca« pod »Pre-
dlinica« 1111. (b)

Mesarskega pomočnika

sprejem takoj. — Musar
Jože, mesar, Ljubljana,
Sv. Petra cesta 61. (b)

Pohišstvo

Kvalitativne spalnice
in kuhinje prodaja naj-
ugodnejše pohištvo Malen-
šek, Celovška cesta 258.

Glasba

KLAVIRSKÉ HARMONIKÉ
OD
DIN 480-
ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN KATALOG
MEINEL & HEROLD
MARIBOR št. 902

Objave

Preklic

Obzalam kar sem ne-
remitnega govorila proti
Ceciliji Globočnik in Tin-
ki Bajer in se zahvalju-
jem, ker sta odstopili od
tožbe. Posebej se zahva-
ljuje Tinki Bajer. Rok
in Kati Plesnik, Blejska
Dobrava. (c)

Kupimo

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Prodamo

Pletilni stroj
dobro ohranjen, 10-70 —
napredaj po zelo nizki
ceni. Aleševce, Cankarje-
vo nabrežje 1. (1)

Najboljši trboveljski premog

koks, suha drva
L. Pogačnik
Bohričeva 1 Telefon 20-35

»Kappel«

pisalni stroji
nemški kvalitetni izdelki.
Najboljši material, lahek
tek, najmodernejša kon-
strukcija. Večletno jam-
stvo. — Tudi na obroke.
V vseh velikostih in ce-
nah pri gen. zastopstvu

Kleindienst & Posch
Maribor, Aleksandrova 44
nasproti hotela »Meran« št. 13, Maribor. (c)

Trafika

se prodaja. Naslov v upra-
vi »Slovenca« pod št. 1113

Posedstva

Enonadstropno hišo
v Rudniku, prodam proti
gotovini. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 943. (p)

Dve majhni hiši
napredaj v št. Vidu nad
Ljubljano. Naslov v upr.
»Slovenca« pod št. 1102.

Hiša
ugodno napredaj. Zemlje
1200 kv. metrov, 30 rod-
nih sadnih dreves. Franc
Vilfan, Vevče 37, p. Dev.
Mar. v Polju. (p)

Kunaver Ludvik
gradbeno-strokovno na-
obrazeni posredovalec —
Cesta 29. oktobra št. 6,
telefon 37-33, ima napre-
daj večje število parcel,
kompleksov, posestev, go-
zdov, trgovskih in stano-
vanjskih hiš in vil. Po-
oblaščen graditelj in sod-
ni cenilec za nasvete brez-
plačno na razpolago. (p)

Stanovanja

Stanovanje
nudimo pošteti ženski s
pohištvo. Slomškov trg
št. 13, Maribor. (c)

Dražba lova

Pri okrajnem načelstvu v Radovljici bo v četrtek,
dne 3. februarja 1938, ob pol 12 dopoldne

dražba občinskega lovlišča

občine Bohinjska Bistrica, ki meri 3400 ha. —
Izključna cena je 2500 dinarjev.

Občina Boh. Bistrica

Razglas

Mestno poglavarstvo v Ljubljani razglasa na
osnovi § 117 zak. o mestnih občinah, da so osnutki
proračunov mestne občine ljubljanske za leto 1938-
1939, in sicer:

1. Mestnega zaklada;
2. Mestne delavske zavarovalnice;
3. Pokojninskega fonda nameščenecv mestnega
tramvajskega podjetja;
4. 6% obligacijskega, gradbenega in investi-
cijskega posojila;
5. Meščanske imovine;
6. Regulacijskega fonda;
7. Delavskega doma;
8. Internata in gospodinske šole »Mladike«;
9. Ustanov

sestavljani in da bodo vsi ti osnutki 5 dni, to je
od 25. do vključno 29. januarja tega leta razgrnjeni
med uradnimi urami občanom na vpogled v po-
sveovalnici (strokovni knjižnici) na mestnem po-
glavarstvu.

Vsak član mesta, kakor tudi vsaka oseba, ki
plačuje v mestu neposredni davek, ima pravico
staviti k osnutkom proračunov svoje pripombe. Te
pripombe je predložiti podpisano mestnemu po-
glavarstvu v istem roku, t. j. v času od 25. do
29. januarja tega leta.

Mestno poglavarstvo Ljubljana, 18. jan. 1938.

Predsednik: dr. Adlešič Juro, l. r.

Zahtevajte povsod naš list!

Pri hripi, prehladu, nahodu

poskusite novo sredstvo

VUTOX

ki Vam more pomagati in Vas osvoboditi težav.
Dobiva se v vseh lekarnah.

Reg. S. P. br. 944 z dne 22. X. 1937.

V naši podružnici na Miklošičevi cesti

lahko plačate naročnino za »Slovenca«. »Domo-
liuba« in »Bogoljuba«. naročate inserate in dobite
razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 ju-
traj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne.

Telefonska številka 3030.

**Kupujte lepa in trajna
darila novoporočencem**

TRGOVINA

H. NIČMAN, LJUBLJANA

Vam nudi vsakovrstne kipe, krasne križe
za obesiti in postaviti, cele garniture sveč-
niki od Din 60— dalje, slike najrazličnejše
velikosti in kvalitete. Cene izjemno nizke.
Postrežba točna in solidna.

Vsemogočni je poklical k Sebi svojega zvestega služabnika,
sina, brata, strica, prečastitega gospoda

FRANCA ŽITNIKA

župnika in duhov. svetnika v Stopičah

Spremili ga bomo na njegovi zadnji poti v torek, dne 25. ja-
nuarja 1938, v Stopičah

Šmarje, Ljubljana, Maribor, Kamnik, Božjakovina, 25. jan. 1938

Josip, oče — Jože, dr. med., brat

Marija, Francka, Pepca, Ana, Rezka, sestre, in ostali sorodniki

Po mukopolnem trpljenju nas je danes zapustil v 78. letu svo-
jega plodonosnega življenja naš najskrbnejši in iskrenoljubljeni
soprog, oče, stari oče, brat in tast, gospod

Martin Vrečko

posestnik, stavbeni podjetnik itd. v Zegru,
odlikovan z redom sv. Save in Jugosl. krone

Materi zemlji bo izročen v torek dopoldne.

Zegar, Maribor, Pilštanj, Rogaska Slatina, Imeno, Ljubljana,
dne 23. januarja 1938

Globoko žalujoča rodbina Vrečkova

Maurice Leblanc:

19

Izredne pustolovščine Arsena Lupina.

Otok tridesetih krst

Utrujenost in lakota, ki sta jo začeli mučiti,
nista pustili Veroniki mnogo razmišljati. Spomi-
njala se je samo tega, da ni prinesla iz vasi nič
živeža in da ne bo imela kaj jesti. Kljub temu
se ni vznemirjala, ker se je odločila, da bo, ka-
kor hitro se bo razpršila megla — in to bo
kmalu — zažgala velik ogenj s kanglemi bencina.
Misli je, da bo najboljši prostor na koncu otoka,
na križu, kjer se je dvigal dolmen.

A nenadoma se je je polastila strašna misel:
ali ni pozabila škatlice z vžigalicami na mostu?
Prebrskala je žepa, a je ni našla.

Vse iskanje je bilo zaman.

Toda to je ni preveč vznemirilo. Občutek, da
je ušla sovražnikovim napadom, jo je napolnje-
val s takim veseljem, da se ji je zdelo, da se
bodo vse težave odstranile same od sebe.

Tako so minevale ure, neskončno dolge ure,
ki sta jih megla in mrz ob blizujočem se jutru
napravila še strašnejše.

Počasi se je nebo zjasnilo. Stvari so posta-
jale vedno bolj jasne. Videla je, da se je most
sesul v vsej dolžini. Razdalja petdesetih metrov
je ločila oba dela otoka, ki ju je vezal spodaj
le oster in nepristopen greben.

Rešena je bila.

Ko pa je dvignila oči na nasprotni hrib, je
zagledala prav na vrhu pobočja prizor, ki ji je
izvil grozen krik. Trem drevesom, ki so bila naj-
bolj naprej pomaknjena in ki so spadala v gozd
Velikega hrasta, so bile obsekane spodnje veje.
In na teh treh golih debelih so se dvigale tri sestre
Archignat, z raztegnjenimi rokami in nogami po-
vezanimi z vrvi, ki se je vila pod cunjami kril in
šla nato do glave, ki so jo na pol skrivala črna po-
krivala. — Bile so križane.

VI.

VESELKO.

S pogledom, obrnjenim od nizkotnega prizora,
ne da bi se brigala zato, kaj bi se zgodilo, če bi
jo videli, se je Veronika vrnila v Prieuré.

Samo en cilj, le eno upanje je imela: zapustiti
otok Sarek. Sita je bila groze. Gledala bi tri trupla,
tri zadavljene ženske, ali ustreljene in celo obe-
šene, če se ji ne bi upiralo. Ta mōra, to je bilo
preveč. Pretrpna eramota, bogoskrunsko delo, ki
je presegalo meje hudobije.

In nato je mislila nase, na četrto in zadnjo
žrtv. Zdelo se ji je, da jo je usoda pritirala k tem
dogodkom, kot tirajo obtožena na morilni oder.
Kako se ne bi tresla ob strahu?

Poskusila se je tešiti z besedami:

»Vse se bo razjasnilo... Vsega tega je kriva
vojska.«

Nepotrebne besede! Poskusi razmotrivanja, ki
so ga njeni možgani komaj sledili. Uničena je bila
od premočnih pretresljajev in zaradi tega je začela
misliti in čutili tako, kakor vsi sarski prebivalci,
ki jih je videla umirati, onemogla kot oni: ista
groza jo je pretresla, obdajala ista mōra.

Katera so ta nevidna bitja, ki jo zasledujejo?
Kdo je imel nalogo napolniti trideset krst? Kdo je
pogubil vse prebivalce nesrečnega otoka? Kdo je
stanoval v jamah, kdo je trgati ob ponočnih urah
posvečeno omele in rastline sv. Janeza? Kdo je
rabil sekire in puščice? Kdo je pribil na križ žens-
ke? Čemu? Duhovi teme, hudobni duhovi, duhov-
niki izumirle vere, ki so žrtvovali krvoločnim bo-
govom moze, ženske, otroke...

»Dovolj! dovolj! Blaznini!« je rekla z močnim
glasom. »Odi moram! Mislim moram, kako bom
prišla iz tega pekla.«

Ko je zopet začela iskati hrane, je v očetovi
pisarni nenadoma zapazila na dnu omare list pa-
pirja, ki je predstavljal isti prizor kot zvitek pa-

pirja, ki ga je našla v zapušeni koči pri Mague-
necovem trupu.

V enem predalu je našla risalni papir. Razgr-
nila ga je. Več s krvjo zašrtanih prizorov je bilo.
Nad prvo glavo je bil napis V. d' H. Spodaj je bil
podpisan Anton d'Hergemont.

Njen oče je napravil torej risbo... Njen oče je
torej poskušal dati trpinčeni ženski podobo svoje
hčerke...

»Dovolj, dovolj!« je ponovila Veronika. »No-
čem več na to misliti... Nočem premišljevat!...«

Oslabljen je nadaljevala s preiskovanjem, a
ničesar ni mogla najti, s čimer bi si utešila glad.
Tudi ni ničesar našla, da bi napravila ogenj.
Megla se je razpršila in znamenje bi gotovo zapa-
zili.

Poskusila je s kresanjem dveh kremenjakov.
Slabo ji je šlo in ni uspela.

Tri dni se je vzdrževala z vodo in z divjimi
jagodami, ki si jih je natrgala med razvalinami.

Veselo, ki jo je večkrat obiskal, je ni mogel
spraviti v dobro voljo. Jezna je bila na žival in jo
odganjala od sebe, kakor da bi bil kriv on, da je
Francov pes.

Najmanjši žum jo je stresel od nog do glave
in jo oznojil. Kaj so delali ob Velikem hrastu? Kje
so se pripravljali, da napadejo. Zgrozila se je ob
misli, če pade v roke tem strahovom, da je lepa in
da jih bo lepota in mladost mogoče zapeljala...

Toda četrty dan ji je iskrica upanja dala po-
gum. V predalu je našla precej močno lečo. Izko-
ristila je toplo sonce, osredotočila vse žarke na kos
papirja, ki se je končno vnel in s katerim ji je bilo
mogoče prižgati svečo.

Mislila je, da je rešena. Odkrila je celo zalogo
aveč, s katerimi je ohranila plamen do večera. Proti
enajsti uri je oborožena šla proti koči z namenom,
da bi tam zažgala. Ozračje je bilo jasno in sij bi
videli z obale.

Ker se je bala, da ne bi videla tragično pri-
kazan seeter Archignat, katerih Kalvarijo je obse-

vala svetla luna, je šla od Prieuréja dalje proti levi,
kjer je bila hosta.

Plahoma je šla in se zadevala ob korenine.
Ko je dospela na odprt prostor ne daleč od
koče, je bila tako utrujena, da se je morala uvesti.
V glavi ji je šumelo.

Od tam ni mogla več videti kraja mučenja.
Toda ko je nehote obrnila oči proti griču, je imela
vtis, da se je premaknil nek bel obris. To se je
zgodilo sredi gozda na koncu poti, ki je v tej smeri
šla skozi skupino dreves.

Podoba je šla zopet mimo in Veronika je spo-
znala, četudi je bila razdalja velika, obris obleče-
nega bitja, ki se je držalo med vejami drevesa, ki
je bilo na samem in višje od drugih.

Spomnila se je besed sester Archignat:
»Ko se bo približala polna luna, bodo šli na
Veliki hrast in utrgali posvečeno omele.«

In kmalu se je spomnila opisov, ki jih je brala
v knjigah, ali jih je pripovedoval oče in zdelo se ji
je, da je bila navzoča pri enem takem druidskem
obredu, ki je zelo vplival na njeno otroško do-
mišljijo.

Tako se je čutila onemoglo, da ni bila gotova,
ali je čudni prizor resničen. Stirje drugi obrisi so
se postavili pod vnožjem drevesa in so dvignili
roke, kakor da bi hoteli loviti listje, ki je padalo.
Blisk se je prikazal. Zlat srp velikega duhovnika
je odrezal šop omele.

Nato je šel s hrasta in pet postav je zdrknilo
vzdolž vhoda. Šli so okoli gozda in prišli na vrh
griča.

Veronika ni mogla odtrgati svojih plašnih oči
od teh bitij: nagnila je glavo naprej in videla tri
trupla obešana na mučilna drevesa. Od daleč so
bila krita pokrival podobna krokarjem. Pred žrtva-
mi so se postavile ustavile, kakor da hočejo izvršiti
nerazumljiv obred. Končno se je veliki duhovnik
odtrgal od skupine in s šopom omele v roki je šel
navzdol po pobočju griča proti kraju, kjer je bil
prvi mostni steber.